

Zvezna ljudska skupščina izvolila za predsednika Petra Stambolića

za podpredsednike pa Vladimira Simića, Pavla Gregorića in Franca Leskoška

Mladen Iveković — predsednik Zveznega zbora, Paško Romac — predsednik Zveznega zbora proizvajalcev — Skupščina soglasno sprejela poročilo Zveznega izvršnega sveta — Izvoljeni stalni odbori

Beograd, 18. apr. (Tanjug). — Danes, kmalu po 16. uri, sta bila druga predhodna sestanka novega Zveznega zbora in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Tik pred začetkom seje Zveznega zbora je stopil v dvorano predsednik Josip Broz-Tito s predsednikom Zvezne ljudske skupščine Petrom Stambolićem in podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljcem in Aleksandrom Rankovićem. Poslanci Zveznega zbora so vstali in predsedniku republike dolgo in pristržno ploskali.

Današnjemu drugemu predhodnemu sestanku Zveznega zbora je predsedoval po določbah poslovniškega verifikacijskega odbora Zvonko Brkić. Na dnevnem redu je bilo poročilo verifikacijskega odbora. Poročevalci Djuro Kladarin je potem, ko je podal glavne podatke o volitvah, prebral imena vseh 301 izvoljenih poslancev v Zvezni zbor in predlagal Zboru, naj verificira njihove mandate. Predsedujoči Zvonko Brkić je dal poročilo verifikacijskega odbora na glasovanje in Zbor ga je soglasno sprejel. S tem je bila končana verifikacija mandatov vseh poslancev tega Zbora.

Po verifikaciji mandatov je predsedujoči Zvonko Brkić pozval ljudske poslance, naj podajo svečano izjavo. V tem trenutku so vsi ljudski poslanci Zveznega zbora vstali in ponavljali besede predsedujočega, ki je bral besedilo zaprisege:

»Svečano izjavljam, da bom dolžnosti Zveznega ljudskega poslance vstano in vdano izpolnjeval, da se bom ravnal po ustavi in zakonih in da bom prispeval vse svoje sile za nadaljnjo izgradnjo socializma, za ohranitev neodvisnosti in za razcvet Federativne ljudske republike Jugoslavije.«

Potem so vsi ljudski poslanci posamez podpisali svečano izjavo.

Seji Zbora proizvajalcev je predsedoval predsednik verifikacijskega odbora tega zbora Milan Mičković, ki je predlagal, naj pride na dnevni red te seje poročilo verifikacijskega odbora.

Po prečitavanju poročila je predsedujoči Milan Mičković dal to poročilo na glasovanje in Zbor ga je soglasno sprejel in tako verificiral mandate vseh 216 poslancev. Potem so poslanci tega Zbora, kakor tudi poslanci Zveznega zbora, podali svečano izjavo in jo podpisali.

VOLITVE PREDSEDSTVA ZBORA PROIZVAJALCEV

Po podpisu svečane izjave je predsedujoči v Zboru proizvajalcev pozval ljudske poslance, naj izvolijo predsednika, podpredsed-

nika in tri zapisnikarje tega zbora. Za predsednika zbora je predlagal Paška Romca, za podpredsednika Borka Temelkovske-

Petar Stambolić

ga, za zapisnikarje pa Mičuna Jaukovića, Josipa Pariča in Dragico Rome.

Zbor je z dolgotrajnim ploskanjem sprejel predlog predsedstva Zbora proizvajalcev. Potem je predsedujoči pozval Paška Romca, naj prevzame predsedniško mesto in vodi drugo predhodno sejo Zbora proizvajalcev. Poslanci so soglasno sprejeli predlog o izvolitvi predsednika, podpredsednika in zapisnikarjev.

POGOVOR BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA »LJUDSKE PRAVICE« S PREDSEDNIKOM IZVRŠNEGA SVETA LR SRBIJE MILOŠEM MINIĆEM

Nerazvitim krajem je treba posvetiti vso pozornost

Na prošnjo, naj pove, koliko program perspektivnega razvoja LR Srbije prispeva k razvoju nerazvitih področij in opiše svoje izkušnje, je predsednik Izvršnega sveta LR Srbije Miloš Minić takole odgovoril beograjskemu dopisniku »Ljudske pravice«.

V povojnem obdobju se je gospodarstvo Srbije naglo in uspešno razvijalo. Znatno smo razširili že obratujoča in zgradili nova industrijska podjetja, zlasti podjetja težke industrije, razširila in povečala pa se je tudi dejavnost na področju gradbeništva, prometa, trgovine in posameznih drugih dejavnosti. Tako sta narasla tudi proizvodnja in narodni dohodek, število zaposlenih se je povečalo, gospodarska sestava prebivalstva se je znatno spremenila, ustrezno pa sta se povečala tudi osebni in družbeni standardi zlasti tistega dela prebivalstva, ki se je šele vključilo v mestne dejavnosti.

Poudariti je treba zlasti znatno povečanje industrijske proizvodnje, ki se je lani v primerjavi z letom 1939 malone potrojila. Narodni dohodek je narasel več kot poldrugokratno, število zaposlenih pa se je povečalo za več sto tisoč. Novi delavci so prišli predvsem iz vasi.

GOSPODARSTVO SRBIJE OD LETA 1953 NAPREDUJE

Te objektivne okoliščine, v katerih se je razvijalo gospodarstvo Srbije v tem obdobju, zlasti pa posledice nekaj zaporednih sušnih let, ki so močno vplivale na

(Nadaljevanje na 4. strani)

VOLITVE PREDSEDSTVA ZVEZNEGA ZBORA

Tudi v Zveznem zboru so potem, ko so poslanci podpisali svečano izjavo, izvolili predsednika, podpredsednika in zapisnikarje. Na predlog 15 ljudskih poslancev, ki ga je sporočila Spasenija Babović, je Zbor soglasno izvolil za predsednika Zveznega zbora Zvezne ljudske skupščine ljudskega poslance za volilni okraj Samobor LR Hrvatske dr. Mladena Ivekovića.

Izvolitev Mladena Ivekovića za novega predsednika Zveznega zbora so poslanci sprejeli z dolgotrajnim ploskanjem. Predsedujoči Brkić je potem pozval novega predsednika, naj prevzame predsedniško mesto.

Na predlog iste skupine poslancev, ki ga je tudi sporočila Spasenija Babović, je bila za podpredsednika tega zbora izvoljena Dušana Kovačević, za zapisnikarje pa Mirko Popović, Andrej Petelin in Mita Dimitrijević.

Predsedujoči Mladen Iveković je potem sprejel na dnevni red sklep Zbora, da bo skupna seja obeh zborov potem, ko bosta izvolila odbore.

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV

Po konstituiranju obeh zborov, t. j. po izvolitvi njihovih predsednikov, podpredsednikov in zapisnikarjev, sta imela nova zbora prvo skupno sejo. Predsedoval ji je Petar Stambolić, ki je predložil skupščini naslednji dnevni red skupne seje:

1. izvolitev predsednika, podpredsednikov in sekretarja Zvezne ljudske skupščine četrtega sklica;

2. izvolitev odborov in komisij Zvezne ljudske skupščine;

3. obravnavanje poročila Zveznega izvršnega sveta o delu v letu 1957;

4. ekspozice predsednika republike Josipa Broza Tita o delu Zveznega izvršnega sveta v minulih štirih letih;

5. izvolitev predsednika republike;

6. izvolitev članov Zveznega izvršnega sveta.

Skupščina je odobrila ta predlog, potem pa so sledile volitve predsedstva Zvezne ljudske skupščine.

Pri prvi točki dnevnega reda je skupščina najprej sklenila, da bo predsedstvo izvolila z javnim glasovanjem. Takoj potem je ljudski poslanec Djuro Pucar v imenu skupine 25 ljudskih poslancev predlagal, naj bi za predsednika Zvezne ljudske skupščine ponovno izvolili njenega dosedanjega predsednika Petra Stambolića. Pred glasovanjem o tem predlogu je Petar Stambolić prepustil mesto predsedujočega Vladimiru Simiću, ki je pozval ljudsko skupščino, naj glasuje o predlogu. Predlog, naj bi ponovno izvolili za predsednika Petra Stambolića, so poslanci obeh zborov z dolgotrajnim ploskanjem soglasno sprejeli.

Potem je Djuro Pucar v imenu iste skupine poslancev predlagal, naj bi za podpredsednike Zvezne ljudske skupščine izvolili ljudske poslance Vladimira Simića, dosedanjega podpredsednika, ter Pavla Gregorića in Franca Leskoška. Skupščina je poimensko glasovala za vsakega podpredsednika in predlog soglasno sprejela.

Na predlog iste skupine ljudskih poslancev je bil za sekretarja Zvezne ljudske skupščine

REDNI SESTANEK Z NOVINARJI V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

OBOJESTRANSKA DOBRA VOLJA

je nujna za zblizanje stališč, kar bi omogočilo čimprejšnje sklicanje državniške konference — Jugoslovansko-italijanski stiki se ugodno razvijajo — Morebitne motnje v teh odnosih je treba odstraniti s skupnimi napor — Potek pogajanj z Avstrijo

Beograd, 18. apr. (Tanjug). — Ko je na današnjem rednem sestanku z novinarji odgovarjal na njihova vprašanja o sovjetski spomenici, ki se nanaša na pripravljane konference najvišjih predstavnikov, in o odgovoru zahodnih držav je predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Jakša Petrić izjavil:

»Upamo, da se bodo na razgovorih v Moskvi z obojestransko dobro voljo gledača še bolj zblizala, da bi omogočili čimprejšnje sklicanje konference najvišjih predstavnikov.«

Na vprašanje novinarjev, kako presoja državni sekretariat izjavo belgijskega zunanjega ministra Laroca, da bi Evropa želela siliti manj o tako imenovanih »čisti« atomskih bombah, je Jakša Petrić odgovoril:

»Z mnenjem ministra Laroca se strinjamo. Problem, ki nanj zdaj zadeva človeštvo, ni v tem, ali bodo atomske bombe »čiste« ali »umazane«, kajti obe sta sredstvi medsebojnega uničevanja.

Poročilo o razgovorih Macmillan — Adenauer

London, 18. apr. (Reuter). Danes so bili končani razgovori med britanskim premierom Macmillanom in zahodnonemškim kanclerjem Adenauerjem. V skupnem poročilu o razgovorih je med drugim rečeno, da je konferenca na najvišji ravni zaželena in da je Macmillan sprejel Adenauerjevo gledišče, da je treba na razgovorih predstavnike SZ opozoriti na obveznosti sovjetske vlade glede zdržitve Nemčije v skladu s sklepi ženevske konference. Nadzorstvo nad razorožitvijo je najvažnejše in najbistvenejše vprašanje, ki ga je treba obravnavati na konferenci najvišjih, je nadalje rečeno v poročilu. To bi bolj kakor vse druge olajšalo napredek in reševanje drugih spornih vprašanj med Vzhodom in Zahodom.

Ljudski poslanci prihajajo v skupščinsko poslopje

izvoljen dosedanji sekretar Mitar Bakić.

Po izvolitvi predsednika, podpredsednikov in sekretarja se je predsednik Petar Stambolić v svojem in v imenu ostalih članov predsedstva zahvalil za zaupanje, ki so jim ga izkazali ljudski poslanci z izvolitvijo, in objubil, da si bo novo predsedstvo prizadevalo, da bodo naloge, ki ča-

kajo Zvezno ljudsko skupščino, izpolnjene.

POROČILO IZVRŠNEGA SVETA SOGLASNO SPREJETO

Sledile so volitve administrativnega odbora ter odbora za volitve in komisije za tolmačenje zakonov ter ugotavljanje avtentičnosti besedil. Naslednja točka

(Nadaljevanje na 2. strani)

Diplomatska kronika

Beograd, 18. apr. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz-Tito je danes dopoldne v Belem dvoru sprejel prvega veleposlanika Združenih arabskih držav v Jugoslaviji Sabeta Arisa, ki mu je izročil poverilna pisma. Navzoči so bili državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, generalni sekretar predsednika republike Joža Vilfan in šef protokola predsednika republike Sloven Smolaka.

Stockholm, 18. apr. (AFP). — Jugoslovanski veleposlanik na Svedskem Maks Bače, ki odhaja v Beograd, kjer bo prevzel novo dolžnost, je prejel od švedskega kralja Gustava Adolfa Veliki križ Reda severne zvezde.

Haag, 18. apr. (AFP). Novi jugoslovanski veleposlanik na Nizozemskem Branko Drašković je včeraj izročil kraljici Julijani svoje poverilne listine.

Gospodarski odnosi med FLRJ in Zahodno Nemčijo

Bonn, 18. apr. (Tanjug). Uradni predstavnik zahodnonemške vlade je danes na tiskovni konferenci povedal, da je vlada na svoji včerajšnji seji sprejela sklep o izpolnjevanju gospodarskih pogodb med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo iz marca 1956. Vlada je tudi odobrila dva sporazuma o plovbi po Donavi, ki sta ju sklenili Jugoslavija in Zahodna Nemčija in ki jamčita svobodo plovbe po jugoslovanskem in nemškem delu Donave za ladje obeh dežel.

Predstavniki bonnske vlade je

tudi povedal, da bo 1. maja izplačan naslednji obrok v znesku 50 milijonov mark iz skupnega zneska 240 milijonov mark, ki ga je dobila na razpolago naša država na temelju pogodbe o gospodarskem sodelovanju.

VREMENSKA NAPoved

za soboto, 19. aprila 1958
 Suho z zmerno oblačnostjo, predvsem ponoči večje razjasnitve. Temperatura ponoči nekoliko nad 0, v Primorju +6.
 Izgledi vremena do ponedeljka: Suho in deloma sončno. Temperatura se bo postopoma dvignila.

Ljubljana si pred VII. kongresom ZKJ nada svečano podobo: na poslopih že izobešajo zastave, precej dela pa imajo tudi delavci, ki popravljajo ceste, da se bo promet na njih odvijal kar najbolje in kar najbolj varno

NAŠ PROGRAM

Izmed dokumentov, ki o njih v dneh pred VII. kongresom razpravljajo delegati, osnovne organizacije in komiteji ZK, aktivni komunisti in razne družbene organizacije, je po globini idej in po svojem epohalnem pomenu gotovo najtehtnejši — osnutek Programa Zveze komunistov Jugoslavije. Sprejetje Programa bo nedvomno vtičnilo posebno oboje vsemu VII. kongresu in mu določilo odlično mesto v zgodovini Zveze komunistov Jugoslavije.

V Programu je spregovorilo svoj preudarno besedo delavsko gibanje dežele, ki je po velikosti sicer neznatna, ki pa so jo zgodovinski tokovi zadnjih desetletij potisnili — ne samo enkrat — v najhujše preizkušnje. Delavsko gibanje Jugoslavije, posebej v svoji zavestni organizirani sili — Komunistični partiji in Zvezi komunistov — se je brusilo in gradilo v nenehni boju na najbolj eksponiranih križiščih svetovnega dogajanja. Zato pa tudi ima kaj povedati.

Od ustanovitve KPJ leta 1919 je to tretji uradni program naše partije. Med najvažnejše programatske dokumente v predvojnem delovanju KPJ pa moramo šteti še sklepe V. državne konference KPJ leta 1940, ki so, čeprav ne v obliki uradnega programa, tvorili temelj njene aktivnosti med narodnoosvobodilnim bojem. Z zmogljivo revolucijo, z nastankom nove, socialistične Jugoslavije so bili ti sklepi v celoti uresničeni. Zaradi hitrega razvoja in globokih družbenih preobrazb je sedanji program še drugi po osvojitvi, hkrati pa tudi najvažnejši od vseh dosedanjih.

V osnutku Programa so strnjena v organsko celoto vsa izvirna dognanja socialistične misli in revolucionarne prakse naše Partije — Zveze komunistov, zlasti od osvojitve, posebej pa še od leta 1948 do danes. Je znanstveno, na naukih Marxa, Engelsa in Lenina osnovano delo, ki ne skuša samo čim objektivneje osvetliti rezultatov zornega kota zgodovinskih izkušenj in socialnih bojov naše Partije zajeti celotno svetovno dogajanje in probleme mednarodnega delavskega gibanja v situaciji, ki je zanjo značilno prevladovanje socialističnih elementov po vsem svetu. Zajema torej vse tisto novo, kar je bistveno za prehodno obdobje od kapitalizma k socializmu, hkrati pa tudi razgrinja perspektive družbenega razvoja v prihodnosti. Je torej bogat prispevek k marksistični teoriji in zlasti lahko obogati tudi prakso in aktivnost delavskega razreda v celoti.

Prav v tem pa tudi je ena glavnih odlik Programa — v tej kompleksnosti in pogumnem ter objektivnem načinu obravnavanja najbolj perečih vprašanj v sodobnem socializmu. Lahko brez neskrupuloznosti rečemo, da vse od Leninove dobe ni bilo v delavskem gibanju dokumenta, ki bi tako jasno in iskreno spregovorilo o problemih, ki se tičejo vseh proletarcev in prihodnosti človeštva. Med številnimi programi delavskih strank — celo, če se ozremo nekoliko nazaj v preteklost — ni nobenega, ki bi tako strnjeno zajel najbolj žgoče probleme delavskega gibanja svoje dobe.

Po takem širokem, vendar pa uspešno načelnem konceptu, brez ozkestrčnosti in dogmatskih predsodkov v oceni raznih struj in pojmovanj v današnjem delavskem gibanju, poln prizadevanosti in odgovornosti, hkrati pa kritičen in nepristranski v presojanju družbenega razvoja na domačih tleh, je program prepričljiv dokument in izraz iskrenega proletarskega internacionalizma naše Zveze komunistov.

Stoječ trdno na marksističnih temeljih pa se program ne zapira v ozke dogmatske okvire in »dognane resnice«, temveč z bistro in pogumnostjo svojih ugotovitev vzpodbuja k ustvarjalnemu delu in miselnosti. Zvezi komunistov, političnim organizacijam, organom oblasti, družbenega upravljanja in množicam naših državljanov bo program za dolgo obdobje neizčrpen vir pobud v graditvi novih družbenih odnosov. V njem bodo komunisti dobili čvrsto osnovo za svoje idejno-politično izpopolnjevanje in zanesljivo orientacijo pri svojem delu med množicami; jasno začrtana perspektiva jim bo vplivala moč in navdušenje za najtežavnejše naloge v sedanosti in prihodnosti.

Tudi če posamezni problemi niso in tudi ne morejo biti v programu do konca pojasnjeni, ker jim na podlagi dosedanjih izkušenj še ni mogoče dati veljavnega odgovora, nas to ne more motiti. Nanje bo odgovorila sama praksa in bodoči razvoj. Antidogmatični duh in revolucionarnost, ki preveča celoten program, pušča odprta vrata za ustvarjalno reševanje takih vprašanj v prihodnosti. Ta duh je najlepše zapodan v besedah, s katerimi so sestavljali programa zaključili svoje delo: »Ničesar, kar je ustvarjena, ne more biti za nas tako sveto, da bi ne mogli prek tega in da bi ne mogli prepustiti mesto še naprednejšemu, svobodnejšemu, bolj človeškemu!« Od Lenina dalje še nismo videli tako resnično revolucionarno zapisanih besedi.

Od vseh idej programa najdragocenejša, ki je in mora postati sprejemljiva in privlačna za vsakega človeka, pa je njegov globoki humanizem. Socializem — to niso zgolj novi družbeno-ekonomski in politični odnosi, temveč preduslov tudi novi človeški odnosi; socializmu je človek prva in največja vrednost. Iz tega humanizma izvira tudi človeško globoko prizadevanje za miru za vse narode. Ta klic osveščenega jugoslovanskega človeka po miru — brez slehernih zadnjih misli, špekulacij in rezerv — odmeva iz tega globoko humanističnega dokumenta toliko bolj prepričljivo prav v današnjem času, ko ves svet trepetava in strahuje pred atomsko nevarnostjo. Toda to ni brezupen klic, kajti opt je na globoko vero v človeka; na vero, da si bo ta človek našel pot, po kateri mora ne samo svetovni proletariat, temveč vse človeštvo končno priti do toliko zelene trdnosti in zanesljivosti svojega obstoja in mirnega razvoja. To pa tudi je pot, ki so jo že pred stoletjem pokazali veliki mislci delavskega razreda, pot v lepšo prihodnost in bolj humano obdobje človeške zgodovine, pravzaprav v obdobje, s katerim se prava človeška zgodovina šteje začne.

D. Bole

Zvezna ljudska skupščina konstituirana

(Nadaljevanje s 1. strani)

dnevnega reda je bilo obravnavanje poročila Zveznega izvršnega sveta za leto 1957. Ker se ni nihče oglasil k besedi, je predsednik Petar Stambolić dal poročilo na glasovanje in poročilo je bilo soglasno sprejeto. Potem je predsednik ob 18.40 zaključil današnjo skupno sejo in napovedal nadaljevanje za jutri ob 8.

V nadaljevanju se je jutri dopoldne bo imel ekspozicija o delu Zveznega izvršnega sveta od leta 1954 do 1957 predsednik republike Josip Broz Tito. Na isti seji bo skupščina izvolila predsednika republike in člane Zveznega izvršnega sveta.

V nadaljevanju se je Zvezni zbor prešel na drugo točko dnevnega reda, izvolitev stalnih odborov Zveznega zbora, to je odbora za zunanje zadeve, odbora za organizacijo oblasti in upravo, odbora za narodno gospodarstvo, odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje, odbora za prosveto, odbora za proračun, zakonodajnega odbora, mandatno imunitetnega odbora ter odbora za prošnje in pritožbe.

Predsedujoči Iveković je razglasil, da lahko v smislu členov 80 in 81 poslovnika predlaga izvolitev odborov v celoti 10 ljudskih poslancev in da se vrše volitve na podlagi kandidacijskih list.

ALES BEBLER PREDSEDNIK ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE

V imenu skupine 10 poslancev je ljudski poslanec Djurica Jokić predlagal, naj bi v odbor za zunanje zadeve izvolili ljudske poslance Predraga Ajtića, Dimitra Aleksijevega, Maksa Bačiča, Vladimira Bakarića, Aleša Beblerja, Vajka Begovića, Nado Božinovića, Tomo Bukleškega, Dobrico Čosića, Uglješa Danilovića, Nijaza Dizdarevića, Fadila Hodžo, Djurico Jokića, Blažo Jovanovića, Ivana Karaivanova, Djuro Klararina, Vellbora Ljujića, Veselinko Malinsko, Miho Marinka, Cvjetina Mijatovića, Karla Mrazovića, Kostjo Nagyja, Dušana Petrovića, Mileta Počuća, Punšo Perovića, Djuro Pu-

rica, Iva Sarajčića, Kemala Sejtulo, Vladimira Simića, Janeza Stanovnika, Ivana Šibla, Boška Siljegovića, Jovana Veselina, Marijo Vilfan in Veljka Vlahovića. Zbor je soglasno izvolil predloženi odbor za zunanje zadeve.

Ta odbor se je po seji konstituiral in izvolil za predsednika ljudskega poslance Aleša Beblerja, za sekretarja pa Makso Bačiča.

Sledile so volitve odbora za organizacijo oblasti in upravo. Na predlog iste skupine ljudskih poslancev, ki je predlagala odbor za zunanje zadeve, so bili v odbor za organizacijo oblasti in upravo izvoljeni: Milka Agbaba, Nisim Albahari, Rista Antunović, Muhidin Begić, Niko Belopavlović, Antun Biber, Džemal Bljedić, Zlato Biljanovski, Rađe Borisavljević, Zvonko Brkić, Albin Duje, Niko Djakanović, Dragan Gilgo-

VIDOJE SMILEVSKI — PREDSEDNIK ODBORA ZA NARODNO GOSPODARSTVO

Ljudski poslanec Djurica Jokić je sporočil v imenu skupine poslancev tudi predlogo izvolitve članov odbora za narodno gospodarstvo. V ta odbor so bili izvoljeni: Viktor Avbelj, Vajko Begović, Dušan Bogdanov, Dime Bojanovski, ing. Karmelo Budihna, Ivan Buković, Marin Cetinić, Radivoje Davidović, Blažo Djuričić, Tone Fajfar, Janez Hribar, Vojislav Jelenković, Hairo Kapetanović, Momir Kapor, Nikola Kmezić, Radomir Komatina, Vleko Krstulović, Milka Kufrić, Vojka Leković, Seftket Maglajlić Džavrić, Nijana Džoka Pakjović, Ante Raos, Vidoje Smiljevski, Pal Sotil, Milka Spiljak, Blagoje Talevski, Ilja Tepavec, Bože Tomić, Todor Vujanović in Josip Zmajlić.

Ljudski poslanec Svetozar Vukmanović izroča svoje poslansko pooblastilo

Za predsednika tega odbora je bil izvoljen Vidoje Smiljevski, za sekretarja pa Todor Vujanović.

RADOVAN PAPIĆ, PREDSEDNIK ODBORA ZA SOCIALNO POLITIKO

V odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje so bili na predlog skupine poslancev, ki ga je sporočil Djurica Jokić, izvoljeni Vera Aćeva, Spasenija Babović, Milovan Batanović, Marko Belinčić, Marija Cvetković, Tode Čuruvija, Ilja Došen, Miloš Grbač, Rađe Jakšić, Isa Jovanović, Desimir Jovović, Stjepan Jureković, Josip Kolar, Milena Koršić, Rista Mihačević, Dobrovoje Miletić, Nikola Mitević, Asim Mujkić, Radisav Nedeljković, Radovan Papić, Katarina Patrnović, Mato Petrović, Jože Potrč, Ante Roje, Vasilije Smajević, Dragan Spirovski, Jatin Spirovski, Stojadin Stojković, Gaet Sačiri, Vlada

SEGRO IN OLGA VRABIĆ

Za predsednika tega odbora je bil izvoljen Radovan Papić, za sekretarja pa Vasilije Smajević.

V odbor za prosveto Zveznega zbora so bili izvoljeni: Boro Čuškar, Nijaz Dizdarević, Miloš Grulović, Rađe Gagović, Miroslav Gonja, Široka Kolj, Anica Magašić, Vlado Majhen, Krste Markovski, Ljubica Mihčić, Milka Milić, Tanasije Mladenović, Stjepan Puklek, Emar Redžić, Mika Tripalo, Stanka Veselinov, Josip Vidmar, Zima Vrščaj, Boris Žilherl, Miloš Zanko in Zivko Živić.

RAJA NEDELJKOVIĆ, PREDSEDNIK ODBORA ZA PRORAČUN

Na predlog 10 poslancev so bili v odbor za proračun Zveznega zbora izvoljeni: Jašar Alili, Momir Bošković, Božidar Damjanović, Marjan Dermastia, Ivo Družić, Dušan Djurdžić, Adem Herecogovac, Većo Holjevac, Nikola Jakšić, Edo Jargas, Milja Kovačević, Boge Kuzmanović, Drago Mažar, Miloš Milaković, Raja Nedeljković, Djordje Nikšić, Radovan Pantović, Djordje Perunčić, Andrej Petelin, Jevto Šepanović in Milorad Zorić.

Za predsednika odbora za proračun je bil izvoljen Raja Nedeljković, za sekretarja pa Jevto Šepanović.

V zakonodajni odbor so bili izvoljeni: Gašir Aljuš, Vladan Bojanović, Bogomir Brajković, Savo Brković, Živan Dimitrijević, Milo Dimitrijević, Jurica Draušnik, Spasoje Djaković, Gojko Garčević, Vinko Hafner, Ivan Krift, Osman Miftari, Stojan Milenković, Nikola Miljančić, Zehra Mujdović, Firuz Mazim, Mile Počuća, Jerko Radmilović, Zelm Sarac, Mako Snuderl in Sretan Vučković.

DR. MAKS SNUDERL — PREDSEDNIK ZAKONODAJNEGA ODBORA

Za predsednika tega odbora je bil ponovno izvoljen dr. Maks Snuderl, za podpredsednika dr. Zelm Sarac, za sekretarja pa dr. Jerko Radmilović.

V mandatno-imunitetni odbor so bili izvoljeni: Boro Čuškar, Zorka Dudić, Drago Glazić, Janez Hribar, Vlado Janić, Radomir Mitić in Andro Moguča, za predsednika tega odbora je bil izvoljen Drago Glazić, za sekretarja pa Boro Čuškar.

V odbor za prošnje in pritožbe so bili izvoljeni: Stojan Bjeležac, Martin Gosak, Grga Janek, Miloslav Milosavljević, Goga Nikočaj, Mirko Popović in Obren Stišević. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen Grga Janek, za sekretarja pa Obren Stišević.

Ker je bil s tem dnevnim redom izčrpan, je predsedujoči Iveković zaključil sejo.

Priporočilo Zveznega izvršnega sveta

glede sprejemanja tarifnih pravilnikov

Beograd, 18. aprila (Tanjug). Nedavno ustanovljene tarifne komisije pospešeno ugotavljajo osnove za izdelavo novih tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah, da bi na ta način zagotovile enotno tarifno politiko v gospodarstvu. Glede na to priporočila zvezni izvršni svet delavskim svetov gospodarskih organizacij, naj še ne začnejo postopka za sprejemanje novih tarifnih pravilnikov, ker bi njihovo prezgodnje sprejemanje pomenilo oviro za učinkovito ureditev tarifnih postavk v pravilnikih. Zvezni izvršni svet pa priporoča, naj se po navodilih tarifnih komisij pripravi vse potrebno za njihovo sprejemanje.

Zvezni izvršni svet tudi priporoča občinskim zborom proizvajalcev, naj pripravijo vse za sprejemanje tarifnih pravilnikov, kakor tudi omogočijo sodelovanje delavskih svetov gospodarskih organizacij s tarifnimi komisijami in drugimi organi ter organizacijami.

Zvezni izvršni svet priporoča nadalje organom, ki so pooblašteni za odobravanje tarifnih pravilnikov, naj jih ne odobri, dokler zvezna komisija za osebne dohodke ne izda ustreznih odločb, pač pa naj se poslužijo svoje pravice do pripomba, ki jo imajo po členu 189 zakona o delovnih odnosih.

Sekretariat za delo pri zveznem izvršnem svetu oziroma zvezna tarifna komisija bosta izdala navodila za sklepanje o tistih ta-

rifnih pravilnikih, kjer je to nujno potrebno, dokler se ne določi enotna merila, na podlagi katerih se bodo izdelovali novi tarifni pravilniki.

Priporočilo zveznega izvršnega sveta ne velja za gospodarske organizacije, ki bodo ustanovljene v letu 1958, niti za uvajanje novih delovnih mest v gospodarskih organizacijah.

Dnevniko bodo izhajali šest dni v tednu

V sredo je bila v Beogradu pod predsedstvom Iva Sarajčića seja upravnega odbora Združenja časopisnih podjetij, na kateri so obravnavali pereča vprašanja, ki se nanašajo na časopisna podjetja in ustanove, med drugim tudi vprašanje razdelitve letnega kontingenta 26.000 ton rotacijskega papirja. Upravni odbor je razdelil rotacijski papir in sklenil, da bodo od prvega tedna maja vsi dnevniki izhajali šestkrat v tednu. To so sklenili zato, ker je treba z rotacijskim papirjem varčevati. Vsak časnik bo določil dan, ko ne bo izhajal. Sklenili so tudi omejiti remitende (nepredane izdave) za 5%. Časniku, ki bo prekoračil določeni odstotek remitende, bodo zmanjšali dodeljeni kontingent papirja.

Upravni odbor je sklenil, da bo letna skupščina Združenja časopisnih podjetij zadnje dni maja v Sarajevu.

»Slovenijo« bodo popravili v Casablanci

Motorno ladjo »Slovenijo«, na kateri je nastal požar, bodo v Casablanci nekoliko popravili, preden bo nadaljevala vožnjo proti Severni Ameriki. To je sklenila komisija »Lloydovega registra«, pri katerem je ladja zavarovana. Jugoslovanska linijska plovilnica je bila kot lastnica ladje obveščena, da so ostali posadka in potniki ob požaru v Casablanci nepoškodovani.

Količina je škoda, še zmerom ni znano. Znano je samo, da je malone ves tovor v prednjem ladijskem skladišču zgorel, v drugem skladišču pa je nastala škoda, ko so požar gasili.

POZIVAMO USTANOVE, GOSPODARSKE ORGANIZACIJE, HISNE SVETE IN LASTNIKE HIS, DA V POČASTITEV VII. KONGRESA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE RAZOBESIJO NA SVOJH HISAH ZASTAVE.

MESTNI SVET MESTA LJUBLJANE

SEJA SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

Odobrena dotacija slovenskemu filmu

Ljubljana, 18. aprila. Včeraj je bila v Ljubljani redna seja Sveta za prosveto in kulturo LRS, na kateri so mimo programa in učnega načrta srednje baletne šole v Ljubljani razpravljali predvsem o načrtih obeh slovenskih filmskih podjetjih ter o dotaciji iz proračunskih sredstev za »Triglav film« in »Viba film«. Kot zadnja točka dnevnega reda se je bila razprava o Zavodu za šolski in poučni film, vprašanje pa so v celoti odložili za eno izmed prihodnjih sej, saj je problematika tega zavoda in njegove dejavnosti široka in pomembna, da jo je treba vsestransko proučiti.

O načrtih obeh slovenskih filmskih podjetij smo že pisali. Svet o teh načrtih ni podrobneje razpravjal, pač pa se je razprava omejila na dokaj vzno vprašanje filmskih zapisov tekočih važnih dogodkov, objektov in osebnosti ter na razdelitev predvidenih proračunskih sredstev za film v prihodnjem letu. Glede filmskih zapisov so sklenili prikriti večjo vsoto od predvidenih treh milijonov in ustanoviti tudi poseben organ, ki bi skrbel za program in realizacijo teh filmskih zapisov. Po predlogu posebne komisije pri Svetu za raz-

delitev dotacije je Svet soglasno sprejel sklep, da prejme »Triglav film« iz proračunskih sredstev 15 milijonov, »Viba film« pa 8 milijonov za leto 1958.

PRVA KNJIGA ZBRANEGA DELA BORISA KIDRIČA JE IZŠLA

Cankarjeva založba v Ljubljani je pravkar izdala prvi zvezek zbranega dela Borisa Kidriča. Kakor je znano, bo založnica tiskala Kidričeve publicistično-znanstvene in štirihtirnejše knjige. Tako se bo na lep in hkrati korekten način oddolžila spominu risten način oddolžila spominu tega borca in misleca. Prvi zvezek zbranega dela obsega članke in razprave, ki so izhajali že pred vojno, članke iz časa narodnoosvobodilne borbe od ustanovitve osvobodilne fronte pa do drugega zasedanja AVNOJ 1. 1943. Knjiga nudi pogled v raznovrstno, široko in bogato publicistično dejavnost Borisa Kidriča od njegovega sodelovanja pri predvojni naprednih marksističnih revijah do članov in samostojnih razprav, tiskanih med vojno v partizanskih tiskarnah.

Spet požar zaradi neprevidnega ravnanja z bencinom

Ljubljana, 18. aprila. — Zaradi neprevidnega ravnanja z bencinom je danes zgodaj zjutraj pogorel precejšen del lesenega provizorija Špartine zveze Slovenije v Liko-zarjevi ulici 9, z vsena inventarjem. Gmota škoda doseže še ni ugotovljena, vendar po nestrokovni oceni znaša več kot deset milijonov dinarjev.

Med zgorelimi tiamojem, oganim papirjem, v ognju zvrženimi pisalnimi stroji, uničeno opremo, kofejniki in delno staljenimi športnimi trofejami — je vedel vsega, da bi mogli nasteti — se je že grozljivo sukjal dim, ko smo danes nekaj pred sedmo uro zjutraj prišli na pogorščilo. Dotlej so gasilci z vodnimi curki pogasili še zadnje plamenčke, ki so dobri dve uri pred tem pohlepno obilno osušeni les in inventar v provizoriju, potem pa požarili in pozirali... In namesto da bi začeli redno delo, so uslužbenci, ki so tedaj začeli prihajati v službo, najprej nemo obstali, potem pa začeli razkopavati po pogorščilu in reševati, kar je še bilo mogoče.

Kakor so nam povedali na TNZ Ljubljana, je posebna komisija, ki je raziskovala vzroke požara, ugotovila tole:

Do požara je prišlo zaradi neprevidnega ravnanja snalilke Angelece K., ki je po četrti uri zjutraj v zakurjeni vratarški loži z bencinom razredčevala parketno pasto. Ker je vratarška loža majhna in je vrh tega bila še zaprta, je kmalu prišlo do tako velike koncentracije bencinskih hlapov, da je nastala eksplozija. Ob tem je snalilka utrpela težje opekline po telesu, oženj pa je zajel posodo v parketno pasto in se potem z biskopito naglicno razširil po hodniku na obe strani stavbe. Požar so gasili člani policijske gasilske čete OLO Ljubljana ter na že čez dobro uro lokalizirali in zgasili. Pri gasenju so jim pomagale prosvetne gasilske čete iz Beograda, Spodnje Šiške in Dravlj, industrijski

TRETI DAN VLADNE KRIZE

Stopnjevanje pritiska na Francijo

s strani ZDA zaradi politike v Alžiriji — Coty nadaljuje posvetovanje

Pariz, 18. apr. (Tanjug). Predsednik republike Coty je danes nadaljeval posvetovanja, da bi našli izhod iz vladne krize. V Elizejski palači je govoril o bivšim predsednikom vlade Lanie-lom, Mendès-Franceom, Edgarom Faureom, Guy Molletom, Bourges-Maunouryjem in Gaillardom. Spričo kantonálnih volitev, ki se bodo začele v nedeljo, pa predsednik republike pred ponedeljkom ne bo nikomur ponudil mandata za sestavo vlade. Zato se politični krogi najbolj zanimajo za zunanje-politične strani krize in za njen vpliv na stike z Londonom in Washingtonom.

Močnejši ameriški pritisk nad Francijo je posledica določenih sklepov ameriških diplomatov, da nadaljevanje vojne v Alžiriji škoduje izključno koristim Zahoda ter njegovim pozicijam v Severni Afriki in arabskem svetu. V političnih krogih v Parizu pravijo, da bo takšno neposredno vmešavanje ZDA v najvažnejše probleme Francije med vladno krizo nedvomno vplivalo na sestavo nove vlade. Novi predsednik vlade bo moral revidirati politiko v Severni Afriki, če bo hotela Francija čimprej urediti svoje stike z zahodnimi velesilami.

Britanska raketa

Adelaida, 18. apr. (Reuter). — Z nekega poskusnega področja v centralni Avstraliji so Britanci sinoči izstrelili raketo "Skylark", ki je poletela okrog 150 km visoko. Opremljena je z napravami za merjenje jakosti radiacije v vesoljstvu, gostote ozračja, smeri in jakosti vetrov ter temperature. Znanstveniki so izjavili, da se je poskus docela posrečil.

V ZDA demantirajo

Gromikove trditve in izjavljajo, da bi o tem vprašanju z veseljem razpravljali v Združenih narodih

New York, 18. apr. (AFP). Predsednik Sovjetske zveze v Varnostnem svetu Soboljev je danes zahteval, naj bi se jutri sestal Varnostni svet in sprejel nujne ukrepe zaradi poletov ameriških letal z atomskimi in vodikovimi bombami proti sovjetskimi mejam.

V New Yorku so nocoj sporočili, da se bo Varnostni svet na zahtevo SZ sestal v ponedeljek ob 21. urah.

Ameriško zunanje ministrstvo je nocoj demantiralo izjavo Gromika v zvezi s poletji ameriških letal proti mejam Sovjetske zveze. V obširni obrazložitvi je rečeno, da

NOVI GROMIKOVI OCITKI ZAHODU

Bombniki nad Arktiko

nova ovira konference na najvišji ravni?

Moskva, 18. apr. (Tanjug). Zunanji minister SZ Gromiko je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da so na zasebnih sestankih z veleposlaniki ZDA, Velike Britanije in Francije v Moskvi govorili o nekaterih vprašanjih, ki zadevajo konferenco na najvišji ravni. Poudaril je, da bi SZ rada skrajšala pot do sestanka in odstranila še preostale ovire. Bil je sicer dosežen sporazum, da bi do neke mere proučili nekatera vprašanja, ki bodo predložena konferenci, vendar priprave nanjo po diplomatskih kanalih ne bi smele trajati več mesecev ali celo več let.

Gromiko je nadalje poudaril, da je SZ že prej izjavila, da je za izmenjavo mnenj, kar pa ne pomeni, da sprejema gledišča zahodnih dežel, prav tako kakor te dežele ne sprejemajo sovjetskega gledišča. Na vprašanje, ali gre za izmenjavo misli na osnovi zahodnih predlogov, navedenih v spomenici z dne 16. aprila, je Gromiko odgovoril: »Mnenja smo izmenjali, da bi odstranili ovire. Drugače taka izmenjava ne bi bila potrebna.«

Gromiko je obsodil zasedanje vojnih ministrov NATO. Ta sestanek je pokazal, da delajo zahodne sile proti ublažitvi napetosti in sicer prav zdaj, pred konferenco na najvišji ravni, ko bi bilo treba napeti vse sile, da bi mednarodna napetost postopila.

Potem je izjavil, da bo SZ v Varnostnem svetu sprožila vprašanje ameriških bombnikov z atomskimi in vodikovimi bombami nad arktičnim področjem, kjer letajo proti mejam Sovjetske zveze. Načel pa je vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi se ameriška letala pojavila blizu meja SZ. Varnost SZ bi terjala, da sovjetska

vlada predloži nujne ukrepe za odvrnitev nevarnosti. Gromiko je pripomnil, da bi utegnile eskalirati sovjetski letal, ki bi letela v smeri ZDA ali ameriških oporišč v drugih deželah, nad arktičnim področjem srečati ameriška letala in bi nastali incidenti, ki bi lahko pahnili človeštvo v atomsko vojno.

Gromiko je nadalje izjavil, da je bil svet spričo neodgovornih in provokacijskih akcij vojaškega poveljstva ZDA že večkrat na meji vojne. Sovjetska zveza vidi v teh akcijah nevarno provokacijo, naperjeno proti miru. Gromiko je pripomnil, da sovjetska vlada ne bi hotela verjeti, da ameriška vlada in predsednik El-

senhower osebno dajeta pobudo za takšno početje ameriškega vojnega letalstva.

Ameriška vojaška letala se pogosteje pojavljajo nad arktičnim področjem v trenutku, ko se pripravljajo konferenca na najvišji ravni za ublažitev mednarodne napetosti in odvrnitev nevarnosti raketne in atomske vojne. ZDA delajo proti miru in mednarodnemu sodelovanju. Gromiko je še izjavil, da bo sovjetsko zunanje ministrstvo seznanilo s to izjavo tuje diplomatske predstavništve v Moskvi. Sovjetska vlada poziva vlade drugih dežel, naj protestirajo in zahtevajo, da bodo narodi rešeni nevarnosti v zvezi s takimi provokacijami nad Arktiko.

GOVOR JUGOSLOVANSKEGA PREDSTAVNIKA VELEBITA

Čim tesnejše sodelovanje

je ključ za izboljšanje evropskega gospodarskega položaja — Splošni gospodarski napredek Jugoslavije

Zeneva, 17. apr. (Tanjug). Po zaključku razprave o delu odbora Gospodarske komisije za Evropo se je začela razprava o gospodarskem položaju v Evropi, v katero je posegel tudi jugoslovanski predstavnik Velebit. Govoril je o gospodarskem položaju Jugoslavije in poudaril, da je njeno kmetijstvo lani močno napredovalo in da vse kaže, da bo pridelale žita v Jugoslaviji leta 1960 tako veliko, da bo lahko kril dosedanj primanjkljaj.

Povečanje industrijske proizvodnje za 17% je bilo znatno večje, kakor je predvideval načrt. Na tržišču delovne storilnosti bo treba v Jugoslaviji tudi v prihodnje še marsikaj storiti. To je znatna rezerva v jugoslovanskem gospodarstvu. Tri glavne poteze jugoslovanske gospodarske dejavnosti so važne z vidika nadaljnjega gospodarskega razvoja FLRJ: prvič, naraščanje proizvodnje potrošnih dobrin je bilo večje od naraščanja proizvodnje sredstev za delo, drugič, naraščanje investicij in osebne potrošnje se je razvijalo vzporedno in tretjič, povečanje osebne potrošnje ni povzročilo znatnega naraščanja industrijskih cen.

Vse kaže, da se bo trgovinska bilanca Jugoslavije polagoma izravnila. Njena zunanja trgovina je dosegla lani znatne uspehe. Vse to je omogočilo, da bo lahko Jugoslavija v bližnji prihodnosti usmerila gospodarsko politiko na bolj izenačen razvoj.

Ko je govoril o gospodarskem položaju in pešanju gospodarske dejavnosti na svetu, zlasti v Evropi, je poudaril, da imajo v tem

oziru vlade veliko odgovornost pred svojimi narodi in pred mednarodno skupnostjo. Vzpostavitev skupnega trga ne bo pripomogla k odstranitvi sedanjih ovir. Na koncu svojega govora je Velebit predlagal, naj bi v okviru Evropske gospodarske komisije navezali čim tesnejše stike med subregionalnimi organizacijami in Evropsko gospodarsko komisijo, predvsem med OEEC in SEV.

Politika aktivne koeksistence nujno terja v vsaki deželi premagovanje in slabitev tistih sil, ki zavirajo napredek in ki obenem pomenijo nenehno nevarnost za izzivanje nove svetovne vojne; postavlja boj zoper imperializem in kolonializem na širšo osnovo; zmanjšuje možnost hegemonistične politike; podira temelje, na katerih se poraja birokratizem, in omogoča hitrejši in blažji razvoj socialističnih idej.

(Iz osnutka programa ZKJ)

Na londonskem Trafalgar Squaru so laboristi organizirali veliko protestno zborovanje proti ustanovitvi raketnih oporišč in manevrom jadrskih bombnikov nad Veliko Britanijo

PISMO Z DUNAJA

STRAH PRED POBUDO

da ne bi bilo zamere na nobeno stran

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Dunaj, aprila.

Na zadnji seji ministrskega sveta je kancler Raab seznanil člane vlade z noto sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva, ki jo je uradno predal zunanjemu ministru Figlu sovjetski veleposlanik Lapin. Sovjetska vlada je sporočila avstrijski, da so v SZ opustili eksperimente z nuklearnim orožjem, obenem pa izrekla željo, naj avstrijska vlada podpre prizadevanja, da bi nasploh po vsem svetu opustili te nevarne poskuse.

Gotovo bo avstrijska vlada pozitivno odgovorila na to noto, saj je to v smislu njenega nevtralnega stališča med dvema blokoma in njenega splošnega odnosa do atomskega orožja. To stališče je prišlo do izraza že pred dnevi, ko je predsednik republike dr. Adolf Schärf v razgovoru z dunajskim dopisnikom moskovske "Pravde" pozitivno komentiral opustitev atomskih poskusov v Sovjetski zvezi. Dejal je, da je treba "pristrčno pozdraviti vsak korak, ki vodi k sklepu, da človeštvo atomske energije ne bo uporabljalo v vojne namene". Pogoj se seveda, da ne gre za provizoren ukrep, temveč za trajno ureditev in za trdno odločitev, da bodo temu prvemu aktu iztreženja sledila druga, prav tako pozitivna znamenja miroljubne misli. "Tako se mi zdi odločitev Vrhovnega sovjeta primerna, da se odpravi medsebojno nezaupanje, ki je sovravniki človeštva številka ena."

Da oficielna Avstrija skuša resno ohraniti svoje nevtralnost stališče glede nuklearnega orožja, je bilo videti tudi v poslednjih tednih, ko je svet spremljal "atomsko debato" v Bonnu. Noben predstavnik vlade se namreč ni hotel izreči o njej, češ da gre za interno zadevo neke dežele in nekega bloka, ki je "izven avstrijske interesne sfere"... Tudi avstrijski tisk je previdno zamočal svoje stališče in so bila poročila iz Bonna v glavnem zgolj informativnega značaja.

Politični opazovalci na Dunaju te pojave seveda drugače presojujejo. Predvsem se je treba vprašati, kakšne politične vrednosti je "nevtralnost stališče" spričo takega problema, kakršen je atomska obožitev zahodnonemške vojske. Če pomislimo, da je tudi Avstrija ena izmed tistih dežel, ki so bile žrtve nemške agresije v zadnji vojni in bi morala že zaradi tega z neprijetnimi občutki gledati, kako spet rastejo militaristične ambicije pri zahodnem sosedu, potem je njen molk lahko samo negativnega značaja. Videti je, kakor da je Avstrija njen nevtralni status v tem trenutku

zgjolj dobrodošel izgovor, da se ji ni treba jasno opredeliti.

V kuloarjih vladne palače na Ballhausplatzu razen tega odkrito govorijo, da bo avstrijska vlada čakala z odgovorom na omenjeno sovjetsko noto, dokler se velike sile ne bodo dokončno odločile glede svojih atomskih poskusov. Prevladuje namreč mnenje, da bi pomenil pozitiven odgovor na sovjetsko noto v tem trenutku samo podporo "sovjetski mirovni propagandi" in "neprijetno dejanje" nasproti Zahodu, ki je pravkar v neprijetni situaciji in defenzivi.

To je eno izmed znamenj, da Avstrija zavzema v zunanji politiki stališče popolnoma pasivne nevtralnosti, da niha med dvema blokoma, ne da bi se aktivno zavezala za dejansko ureditev odločilnih političnih problemov. Noče se zameriti ne na eno ne na drugo stran. Niti v tako usodnem vprašanju, kakršno je atomska obožitev Zahodne Nemčije, si dunajska diplomacija ne upa razviti neke aktivnosti, čeprav ima Avstrija kot država z nevtralnimi statusom vse možnosti, da povzame iniciativno, ki bi povečala in utrdila njen ugled v svetu.

Slavko Fras

PRIPRAVLJALNI ODBOR KONČAL DELO

Osnutek statuta

posebnega sklada OZN — Nesoglasje glede višine sredstev

New York, 18. apr. (Tanjug). žel, ki bi dajale glavna sredstva Pripravljalni odbor predstavnikov za poslovanje sklada, drugih de-18 dežel, med katerimi je tudi Jugoslavija, je v sredo zaključil sestavljanje osnutka statuta posebnega sklada OZN. Odbor je bil ustanovljen na minulem zasedanju Generalne skupščine kot kompromis med pristaži sklada za finansiranje kapitalnega razvoja nerazvitih dežel (SUNFED) in predstavniki industrijskih dežel, ki niso bile pripravljene, da bi tudi prek OZN finansirale kapitalne investicije. Osnutek statuta bo treba najprej odobriti na poletnem zasedanju Evropske gospodarske komisije v Zenevi, potem pa na jesenskem zasedanju Generalne skupščine.

Pomoč posebnega sklada bi se omejila na naravna bogastva, industrijo, kmetijstvo, promet, gradbeništvo, zdravje, vzgojo, statistiko in državno administracijo. Uresničevala bi se s finansiranjem manjšega števila velikih projektov za inštitute, za raziskovalna in prikazovalna središča, za poskusne obrate, s pošiljanjem tujih strokovnjakov ali s štipendijami za šolanje domačega kadra v tisti deželi ali v tujini. Posebni sklad bi upravljali upravnih svet, v katerem bi bili predstavniki 18 dežel, izvođenih na zasedanju Generalne skupščine. Zasedanje predstavnikov bi volili iz vrst industrijskih de-

Zlom upornikov

Djakarta, 18. apr. (AFP). — Kot poroča Radio Djakarta, so vladne čete zavezale Sungej Darek ob cesti, ki povezuje južno in severno Sumatro. Oddelek vladnih čet s področja Padang pa je zavzel letališče Tabing. Severna in vzhodna uporniška fronta sta prebiti in vladne čete neustavljivo napredujejo proti Indijskemu oceanu. Vladne čete so razen tega zasedle še vrsto manjših uporniških oporišč.

USPEH LABURISTOV NA LOKALNIH VOLITVAH

Pomemben premik

(Od našega stalnega dopisnika)

London, 18. apr. Lokalne volitve v Veliki Britaniji so običajno nekakšen politični barometer, zlasti če jim sledijo parlamentarne volitve, ker pa računajo, da bodo volitve v Spodnjem domu razpisane najpozneje čez leto dni, se v razmerju sil, ki je prišlo do izraza na teh lokalnih volitvah, dokaj jasno zrcali dejanski položaj. Izmed skupnega števila glasov so jih izgubili konservativci nad 30%, laburisti pa dobili okrog 12 odstotkov. Razlika pride na tiste, ki so se vzdržali glasovanja. Za laburiste je zlasti bodrilno (konservativce pa plaši) dejstvo, da so zmagali v dveh »ključnih« grofijah — Lancashiru in Middlesexu. Doslej se je redno dogajalo, da je zmagala na parlamentarnih volitvah tista stranka, ki je

prej na lokalnih volitvah odnesla zmago v teh dveh grofijah.

Zanimivo je, da so liberalci dosegli zelo slab uspeh. Dobili so le 51 občinskih mandatov v vsej državi, kar jim odvzema dokaj možnost, da bi nastopili na parlamentarnih volitvah kot resna »tretja sila« v britanskem političnem življenju. V Londonu niso dobili nobenega mandata.

Treba je upoštevati, da se na lokalnih volitvah bje boj predvsem ob vprašanjih lokalnega značaja: stanovanjskem vprašanju, cenah, življenjskem standardu, šolstvu in podobnem. Zunanja politika, razorožitev, vodikova bomba in podobno so imeli tokratk manjšo vlogo, kot pa jo bodo imeli na volitvah, ko bo šlo za usodo dežele. Zato laburisti sklepajo, da se bo število njim

oddanih glasov za parlament znatno povečalo, medtem ko se bo več konservativnih volivcev kot doslej vzdržalo glasovanja ali pa bo oddalo svoje glasove za liberalce. Celotno se razmerje v odstotkih ne bo bolj nagnilo v prid laburistom kot na teh lokalnih volitvah, bi bilo že to dovolj, da bi si laburisti na parlamentarnih volitvah zagotovili minimalno večino 50 poslanskih mandatov v Spodnjem domu.

Kosta Timotijević

Tripalo pozdravil kongres Komsomola

Moskva, 18. apr. (Tanjug). — Predsednik CK Ljudske mladine Jugoslavije Mika Tripalo je večeraj popoldne v imenu Ljudske mladine Jugoslavije pozdravil XIII. kongres CK Komsomola in izročil predsedstvu zastavo Ljudske mladine Jugoslavije kot darilo XIII. kongresu Komsomola. V pozdravnem govoru je poudaril, da je mladina Jugoslavije zmeraj s simpatijami spremljala boj mladine Sovjetske zveze za socializem. Mladinci in mladinke, zbrani okrog svoje organizacije, je rekel Tripalo, so življenjsko zainteresirani za čedalje večje zmagе socialističnih sil na svetu, za ohranitev miru, za nadaljnje uspehe azijskih in afriških narodov v boju proti kolonializmu, za razvijanje čimbolj vsestranskega sodelovanja med narodi in mladino vseh dežel.

ril, da je Ljudska mladina Jugoslavije zlasti zainteresirana za čimbolj vsestransko sodelovanje s tistimi mladinskimi organizacijami, ki se bore za socializem. Na koncu je poudaril, da izražajo zadovoljstvo CK Ljudske mladine Jugoslavije, da zelo uspešno napreduje sodelovanje med leninskimi Komsomolom in Ljudsko mladino Jugoslavije.

Uvalić pri Joxeu

Pariz, 18. apr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Parizu Radivoj Uvalić se je danes sestel z generalnim sekretarjem francoskega zunanjega ministrstva Louisom Joxeom. Govorila sta o perečih mednarodnih vprašanjih ter o vprašanjih s področja odnosov med Jugoslavijo in Francijo. Veleposlanik Uvalić bo v kratkem odpoval v Beograd.

Alžirski študenti so v Bonnu organizirali pohod po mestnih ulicah z gesli, v katerih zahtevajo pravico samoodločbe za Alžirijo

NERAZVITIM KRAJEM je treba posvetiti vso pozornost

(Nadaljevanje s 1. strani)

že tako zaostalo kmetijstvo, so povzročile določene neenakomernosti v gibanju gospodarstva. Med drugim so se pokazale tudi v tem, da je nastal v razmeroma naglem napredu gospodarstva in uspehih predvsem posledica večjih investicij in večje skrbi za razvoj te gospodarske panoge.

SE BOLJ VSESTRANSKO RAZVITI PROIZVAJALNE SILE

Na gibanje so vsekakor znatno vplivale tudi težave, v katerih se je znašla naša dežela v tistih časih. Gospodarstvo Srbije kakor sploh gospodarstvo vse dežele je od leta 1953 spet napredovalo. V

letih od 1953 do 1957 so dohodki narasli za dobrih 10% letno, povečala pa se je ustrezno tudi storilnost na vseh toriških gospodarske dejavnosti Srbije. Zlasti važen je napredek v kmetijstvu, ki je predvsem posledica večjih investicij in večje skrbi za razvoj te gospodarske panoge.

S perspektivnim načrtom gospodarskega razvoja za obdobje 1957 do 1961 je dobilo gospodar-

stvo Srbije vse pogoje, da svoje proizvodne sile še hitreje in še bolj vsestransko razvije. V tem obdobju smo posvetili posebno pozornost hitrejšemu in bolj vsestranskemu pospeševanju kmetijstva, njegovi modernizaciji in boljši tehnični opremljenosti, predvsem z razvojem kmetijskega zadržništva. Tako bomo povečali proizvodnjo in donos, da bo notranji trg bolj založen in da se bo zmanjšal primanjkljaj v naši trgovinski in plačilni bilanci. Vzporodno s tem si bomo tudi v prihodnje prizadevali razširiti in okrepiti industrijska podjetja, zlasti v predelovalnih panogah, zboljšati trgovino in njeno tehnično opremo ter razviti gradbeništvo, promet, obrt in ostale dejavnosti.

Vso pozornost je treba posvetiti nerazvitim krajem. V obdobju 1957 do 1961 bomo posvetili posebno pozornost problemom in nalogam gospodarskega razvoja nerazvitih krajev v naši republiki, je poudaril predsednik Minić. To velja predvsem za Kosmet ter za nerazvite okraje v južni in jugovzhodni Srbiji ter Sandžaku. Na tem področju prebiva samo v najboljši zaostalih okrajih nad 1.500.000 ljudi ali nekaj nad 22% vseh prebivalcev naše republike. Večina teh ljudi se ukvarja s kmetijstvom, ki pa je zaostalo, večidel še zmerom naturalno. Po vojni smo si prizadevali, da bi tem krajem gospodarsko pomagali. V njih smo zgradili nekaj večjih industrijskih podjetij, pa tudi z drugimi ukrepi smo skušali zboljšati njihov položaj.

PETDESET MILIJARD ZA KOSMET

Skrb za nadaljnji gospodarski razvoj teh krajev je stvar vse družbene skupnosti pa tudi naše

republike. V tem smislu je federacija prevzela skrb, da bo pomagala pri gospodarskem razvoju Kosmeta, za kar je določenih 50 milijard. Ta denar pojde za razvoj kmetijstva, industrije in rudarstva, za zgraditev prometnih zvez ter za dotacije oblastnemu investicijskemu skladu za razvoj in pospeševanje trgovine, obrti in ostalih gospodarskih panog.

Z ostale nerazvite okraje republike bomo zagotovili kakih 10 milijard, kar bomo porabili za razvoj gospodarstva. Razen tega bomo tudi z ostalimi ukrepi, predvsem z olajšanjem obveznosti v zvezi z investicijskimi krediti za krajevne investicijske sklade in z ugodnejšimi pogoji za nove kredite pripomogli k nadaljnjemu razvoju teh krajev. Tako se bodo sčasoma rešili podedovane zaostalosti, hkrati pa bodo tudi ti kraji sodelovali v krepitvi in razvoju gospodarskih sil vse naše države.

N. K.

Pogled na središče Beograda

Ustanovitev skupnega rezervnega sklada industrije in rudarstva

Iz sklada bodo izplačevali dotacije tehnično zaostalim podjetjem, ki ne morejo zagotoviti ustreznih plač

Novi gospodarski predpisi o delitvi dohodka dajejo delovnim kolektivom pravico do večjih osebnih dohodkov in je le-ta rezultat uspešnega prizadevanja kolektiva za znižanje stroškov na temelju prihrankov, zvišanja produktivnosti dela, povečanja ali zboljšanja proizvodnje ipd.

Imamo pa tudi nekaj starih podjetij z iztrošenimi in zastarelimi stroji in napravami, ki jih še nismo mogli modernizirati. Tudi v teh podjetjih si kolektivni prizadevanje izkoristiti vse proizvodne možnosti. V večini takih podjetij so dvignili proizvodnost do najvišje stopnje, ki jo dopuščajo stare naprave, pa vendar ne morejo doseči dohodka, ki bi zadoščal za izplačilo tarifnih plač. Ni pa njihova krivda, da od skupnosti ne morejo dobiti sredstev za modernizacijo. Po drugi strani imamo nove tovarne z najmodnejšo tehniko, kjer ni težko doseči mnogo večje storilnosti in izkoristitvi visok čist dohodek tudi pri nizkih cenah.

Na ta problem je opozoril predsednik Tito v svojem govoru na predvolilnem zborovanju v Beogradu sredi minulega meseca in hkrati navedel ustanovitev rezervnega sklada, ki naj omogoči tehnično zaostalim podjetjem, da dobe ustrezne plače. Ustanovitev takega sklada je zdaj predpisana v okviru pravkar objavljene uredbe o ureditvi razmerij pri razpolaganju s čistim dohodkom. Ta sklad se ustanovi kot skupni rezervni sklad industrije in rudarstva. Po uredbi je namen sklada zagotoviti izplačilo osebnih dohodkov v podjetjih industrije in rudarstva, kjer poslujejo z vestnostjo dobrega gospodarja, pa zaradi nezadostne tehnične opremljenosti in zaradi gibanja tržnih cen ali splošnih pogojev poslovanja ne morejo navzile doseženo znatno rezultato ob prizadevanju delovnega kolektiva ustvariti čist dohodek, ki bi zadoščal za izplačilo osebnih dohodkov delavcev. Sredstva tega skupnega rezervnega sklada se bodo oblikovala iz prispevkov tistih podjetij industrije in rudarstva, ki imajo zadostni čist dohodek, in zlasti iz tistega dela čistega dohodka, ki je nastal kot rezultat gi-

banja tržnih cen in splošnih pogojev poslovanja. Prispevek podjetij je v uredbi določen v višini 1%, čistega dohodka gospodarske organizacije po odbitku del za osebne dohodke delavcev in dela za rezervni sklad. S posebno odločbo Zveznega izvršnega sveta pa bo določena še višina prispevka podjetij iz dela izrednega proračunskega prispevka kakor tudi prispevek iz dela tistega proračunskega prispevka, ki se plača pri izkoriščanju sredstev sklada skupne trošnje in pripada federaciji. Skupni rezervni sklad industrije in rudarstva bo opravljal poseben

upravni odbor, ki ga bo imenoval Zvezni izvršni svet iz vrst članov centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, upravnega odbora Zvezne industrijske zbornice in drugih osebnih upravnih odborov. Upravičenosti dotacije mora dati obrazloženo mnenje upravni odbor ustreznega strokovnega združenja, ki mora prisrskati tudi mnenje Zveze sindikatov. Sekretariat za delo Zveznega izvršnega sveta pa lahko odloči, da se spremeni ali razveljavi. Uredba še določa, da se na del osebnega dohodka iz dotacije ne plača proračunski prispevek.

Izumitelji v društvih

V Mariboru že imajo društvo izumiteljev, v Ljubljani, Celju in Kranju pa jih bodo v kratkem ustanovili. Izumitelji bodo imeli v vsakem društvu na razpolago posebno delavnico, v kateri bodo lahko uresničevali svoje zamisli

V juniju leta 1956 je bil v Ljubljani prvi kongres izumiteljev. Takrat so številni udeleženci izrazili željo po svojem združenju, ker bi jim bilo delo v skupinah precej olajšano, hkrati z združenjem pa bi odpadla številna nesoglasja.

Glavni odbor Ljudske tehnike Slovenije se je za predlog že takrat zavzel in ustanovil republiško združenje izumiteljev, sedaj pa že dlje časa ustanovljajo posamezna društva po večjih mestih.

Prvo društvo so že osnovali v Mariboru, v kratkem pa bodo podobna društva ustanovili še v Ljubljani, Celju in Kranju.

Vsako društvo bo imelo v svojem okviru več sekcij, ki bodo osnovane po različnih strokah. Društva bodo vedno tesno povezana s patentnim uradom. Zvezna uprava za patente je pred dnevi pripravila tudi nov načrt zakona o patentih, ki v 62 členih obširno zajema številne uredbe, kajti sedanji patentni zakon je zelo pomanjkljiv.

Društva izumiteljev bodo skušala pripomogli k realizaciji zamisli svojih članov Vsako društvo bo imelo v svojih prostorih tudi

nekakšno prototipno delavnico, kjer bodo lahko njihovi člani uresničevali svoje izume.

V Sloveniji je iz leta v leto več izumiteljev, zato so taka društva pri nas nujno potrebna, nam je dejal sekretar Glavnega odbora Ljudske tehnike tovariš Prvinček. V društvih bodo imeli člani delo precej olajšano, hkrati pa bodo odpravljene tudi številne težave. Cestokrat se pripeti, da več izumiteljev hkrati dela na istem izumu ali pa pripravljajo izum, ki ni nikomur potreben. Naj vam povem, da se le 10 odstotkov vseh izumov splošno uporablja.

Slovenija je prva republika, ki ustanavlja taka društva. V svojem pionirskem delu ima sicer Glavni odbor Ljudske tehnike kopico zaprek in težav, vendar se prvi sodovi njihovega dela že kažejo.

Požar na ladji »Slovenija«

Jugoslovanska linijska plovilnica na Reki je bila obveščena, da je v sredo v opoldanskih urah nastal na naši tovorni prekoceanjski ladji »Slovenija« v Casablanca požar. Izbruhnil je v skladišču v sprednjem delu ladje, ki se je na poti v ZDA v sredo ustavila v Casablanci, kjer naj bi nekaj tovora izkrcali, nekaj pa nalozili na ladjo.

Prvo vest o požaru je poslal Jugoslovanski linijski plovilnici njen agent iz Casablance v sredo popoldne, v četrtek pa je prišla tudi brzjavka poveljnika ladje, da so v noči od srede na četrtek požar pogasili. Gasili so ga 13 ur gasilci, posadka remorkerjev iz Casablance in naši mornarji.

Podrobnosti o požaru in škodi, ki je najbrž velika, še niso znane. Sodeč po nekaterih vesteh je nastal požar zaradi kratkega stika na nekem pristaniškem žerjavu, ki je iztovarjal tovor. Požar je zajel skladišče, v katerem je bila v glavnem lesena galanterija in pletene košare. Nekaj časa je gorelo tudi drugo skladišče v zadnjem delu ladje.

M. P.

Razen Španije in Madžarske je Jugoslavija največji izvoznik rdeče paprike. Najustreznejši pogoji za njeno gojitev so v Vojvodini

Bogate izkušnje podjetja ki kontrolira kakovost izvozu namenjenega blaga

Izjava direktorja »Jugospekt« ing. Viktorja Žiberna za »Ljudsko pravico«

Kakovost uvoženega in iz Jugoslavije izvoženega blaga je več let kontrolirala v glavnem neka po vsem svetu znana švicarska tvrdka. Zadnja leta pa opravlja te kontrolne posle doma in v tujini edino jugoslovansko podjetje za kontrolo kakovosti in količine blaga »Jugospekt«. Podjetje si je pridobilo v mnogih evropskih in tudi drugih deželah ugled in nanj se obračajo tudi mnoge tuje tvrdke za mesebojne kupčije.

Beograjski dopisnik »Ljudske pravice« se je obrnil na direktorja podjetja »Jugospekt« ing. Viktorja Žiberna, s prošnjo, naj mu pove kaj o izkušnjah in problemih, na katere je zadevalo to podjetje v svojem delu.

LANI 9 MILIJONOV TON BLAGA SKOZI KONTROLO

»Naše podjetje nima dolgoletnih, pač pa ima dokaj bogate izkušnje. Na prošnjo uvoznikov ali redkeje izvoznikov smo nadzorovali izpolnitev pogodb, kakovost in količino vsega blaga, ki ga je naša dežela uvozila oziroma izvozila od kmetijskih pridelkov in živil prek rud, kemikalij, tekstilij, usnja, lesa in lesnih izdelkov do tehničnih potrebščin, strojev

in instalacij. Samo lani je šlo skozi našo kontrolo 9 milijonov ton blaga, delali pa smo za kakih 1000 domačih in tujih podjetij.

»Težave imamo pri delu spričo nezadostnega sodelovanja in zanimanja naših proizvajalcev za kontrolo nad kakovostjo,« je poudaril ing. Žiberna. »Dogajalo se je, da so naša proizvodna podjetja, ko so pripravljala blago za izvoz, pripravila tudi nedovoljeno blago, da bi ga spravila v denar. Tako se je n. pr. dogajalo, da je odšel kontrolor »Jugospekta« v podjetje, pregledal blago in ugotovil, da ne ustreza vsem zahtevam pogodb. Po njegovem odhodu pa je podjetje prav tisto blago pripravilo za prevoz, tako da po-

sledice reklamacij in škoda zadenejo naše podjetje.

BREZ MEDSEBOJNEGA ZAUPANJA JE UGLED OGROŽEN

Čudno je, da posamezni prodajalci menijo, da je stvar opravljena s tem, da prevale odgovornost in posledice na nas. To je ozkosrčno, nesocialistično gledanje, ker tuji kupci ne vidijo ozadja takšnih primerov, marveč vidijo samo nesolidno poslovanje našega podjetja. Pa tudi mi se znajdemo v neugodnem položaju. Znano je, da je nastop vsakega našega podjetja v tujini stvar naših splošnih koristi, koristi vse skupnosti. Mi sami pa ne sodelujemo dovolj medsebojno, marveč se dogaja, da mečemo drug drugemu celo polena pod noge. Takšni primeri so na srečo redki in zagreje jih v glavnem proizvajalci, ki v izvoznih poslih nimajo večjih izkušenj.

Strože bi morali nadzorovati kakovost in količino blaga tudi pri uvozu iz tujih dežel. Ne smeli bi kar tako izjaviti, da uvozno blago ali surovina ustreza zahtevam pogodb, ker lahko nastane velika gmotna škoda, kajti tudi tuji izvozniki se dostikrat ne držijo sklenjenih pogodb.

»Na koncu bi še enkrat poudaril,« je rekel ing. Žiberna, »da brez vsestranskega sodelovanja s kontrolnimi organi, strokovnjaki ni uspeha v delu, zlasti pa, da je brez medsebojnega zaupanja ugled jugoslovanskih izvoznikov dostikrat ogrožen.«

N. K.

Nekatera podjetja v koprskem okraju so neupravičeno podražila svoje izdelke

Koper, 18. aprila. V zvezi z odlokom o evidenci in kontroli cen je okrajni tržni inšpektorat v sedmih podjetjih ugotovil, da so neupravičeno podražila svoje izdelke.

Podjetje »Fructus« iz Kopra je podražilo marmelado od 5 do 15 din. Na ta način si je pridobilo 993.000 din neupravičenega zasluga. Koprski »Mesopromet« je dvignil cene trinaestim prodajnim artiklom, v glavnem mesnim izdelkom, in pri tem neupravičeno zasluzil 96.546 din. Kakor »Fructus« v Kopru, tako je tudi »Arrigonis« v Izoli podražil razne vrste marmelade od 5 do 20 din in si s tem neupravičeno pridobil 1.325.000 din. Koprška tovarna pohištva »Stil« je podražila spalnice tipa »Jadranka (XXX)« od 90 na 94.000 din in s tem ustvarila 104.000 din neupravičenega dobička.

V lesnoindustrijskem podjetju »Javor« na Pivki so od 5 do 15.000 dinarjev podražili obe vrsti bukovih parjenih vezanih plošč, od 4 do 9 tisoč mizarske plošče ter za povprečno 7% tudi bukove, topolove, jelševne vezane in panel plošče. S to podražitvijo so v »Javorju« neupravičeno pridobili 4.744.000 din. Gozdno gospodarstvo Postojna je dvignilo cene

hlodovine listavcev ter jamskega in celuloznega lesa od 500 do 2000 din za m³ ter si tako pridobilo 3.072.000 din. V Ilirski Bistrici pa so v tovarni »Lesonit« podražili kvadratni meter raznih vrst lesnita od 10 do 30 din in tako neupravičeno ustvarili 4 milijone 54.000 din dohodkov.

Pri pregledu je tržni inšpektorat ugotovil, da nekatera podjetja sploh niso upoštevala določil odloka o kontroli cen, druga pa so dostavila tako pomanjkljivo dokumentacijo, da ne ustreza določilom odloka. Podjetja »Mesopromet«, »Fructus«, »Arrigonis«, »Gozdno gospodarstvo Postojna« in »Stil« so se že po intervenciji tržnega inšpektorata vrnila na stare cene, po katerih so do 1. januarja 1958 prodajala svoje izdelke.

Zaradi neupravičeno ustvarjenega dohodka, s katerim so bili prizadeti potrošniki ter stabilizacija tržišča, pa je uveden proti podjetjem postopek, kakor ga določa odlok o kontroli cen. Okrožno gospodarsko sodišče v Kopru je doslej že izreklo razsodbo »Mesoprometu«, po kateri mora plačati podjetje 50.000 din kazni, komercialist podjetja 5000 din, razen tega pa je podjetje odvzet neupravičeno pridobljeni zaslužek v znesku 96.546 din.

ZGODBA O POMARANČAH IN PRIJATELJSTVU

Krožno potovanje zlatega prstana

Naši časniki so že poročali o tem, kako je 20-letni slepi izraelski delavec Zan Rafael v Kjer Vitkingu pri zavijanju in pakiranju pomaranč pozabil svoj zlati prstan v zaboju, nato pa ga je našel neki trgovec iz Beograda. O tem so pisali tudi izraelski časopisi. Nekega dne v januarju letos je Zan Rafael kot običajno zavijal pomaranče za pošiljko v Jugoslavijo. Pri tem je začutil, da njegov prstan, ki ga je nosil na roki, trga tanki papir, v katerega je zavijal sočne plodove toplega izraelskega podnebnja. Snel je prstan z roke in nadaljeval delo v prepričanju, da ga je vtaknil v žep. Še pozneje je opazil, da v žepu ni prstana. Povedal je to svojim tovarišem, toda bilo je že prepozno. Zabolj s pomarančami so bili že na poti v Beograd.

Minevali so dnevi. Zaboja s pomarančami so prek uvoznega podjetja »Centroprom«, ki že deset let uvaža pomaranče iz Izraela in jih nabavlja pri »Združenju proizvajalcev južnega sadja« iz Tel Aviva, prispeli v Beograd. Prodajalec sadja in zelenjave Dragan Stevanović iz Poincarjeve ulice v Beogradu je našel v enem izmed zabojev zlati prstan, v katerem so bile vtisnjene začetnice v hebrejščini. Stevanović je prstan odnesel na izraelsko veleposlaništvo v Beogradu, veleposlaništvo pa je prek zunanjega ministrstva v Tel Avivu v več izraelskih časnikih objavilo, da iščejo lastnika prstana, ki ga je našel neki trgovec iz Beograda.

Sosedje Zana Rafaela so prebrali oglas v časopisih in obve-

stvedel Rafaela. »Ko je Rafael to zvedel, je bil ves iz sebe od veselja« — je pisal izraelski časnik »Jerusalem Post«. Odšel je na policijsko postajo in tam dobil svoj prstan, ki je tako zaključil dvomesečno krožno potovanje od Tel Aviva do Beograda in nazaj.

Tu pa še ni konec zgodbe. Dva človeka, ki se doslej sploh nista poznala in ju je ločilo na tisoče kilometrov, sta postala prijatelja. Rafael je namreč v zahvalo poslal Draganu Stevanoviću zabojo s 50 kg pomaranč, ki jih je sam izbral in zavil. Pošiljka je za prispela na Reko. Mmogrede naj povemo, da znaša njena vrednost 11.000 dinarjev. Stevanović je plačal le 900 dinarjev carine, ker je pošiljka prispela prek Rdečega križa.

NOVI ODNOSI SE NAGLO UVELJAVLJAJO

V murskosoboškem okraju so sklenile zadruge pogodbe s člani za pridelovanje hibridne koruze na okrog 300 ha — Pogodbe so začeli šele nedavno sklopiti, zato na Okrajni zadrugi zvezi predvidevajo, da jih bo za okrog 1000 ha — Precej pogodb so sklenili tudi za pridelovanje krompirja

Sklepanje pogodb med kmetijskimi zadrugami in člani, da bodo sodelovali pri setvi hibridne koruze in sajenju novih sort krompirja, se je naglo razširilo po vsem murskosoboškem okraju, kjer je bilo dobro pripravljeno. Kmetijski strokovnjaki pri Okrajni zadrugi zvezi je dala okrajno zadrugo vodstvo natisniti, hkrati pa tudi tiskovine za sklepanje pogodb. To naj bi olajšalo in pospešilo razlaganje zadrugam, saj mnogi z velikim zanimanjem študirajo kalkulacije. V kratkem času je nekaj sto zadrugam sklenilo pogodbe za setev okrog 300 ha hibridne koruze. Sklepanje pogodb pa je komaj prav steklo. Mnoga vodstva kmetijskih zadrug so namreč dvomila v uspeh, dokler se niso prepričala, da so premalo poznala svoje člane.

BODELOVANJE NA SOCIALISTIČNIH NACELIH

Letošnje sodelovanje med zadrugami in člani je močno napredovalo v primerjavi z lanskim kreditiranjem. Lansko sodelovanje je temeljilo na tem, da je zadrugam dobil na kredit umetna gnojila, seme in strojne storitve, zadruga pa jeseni pridelale za dani kredit. Letos bodo zadruge dobile tudi del pridelka, če bo le-ta večji od povprečnega v prejšnjih letih. Presežek bodo delili v odstotkih, ki so določeni v pogodbah. Povečani pridelki bo torej koristili kmetovalcu in zadrugi.

Mimo tega, da bodo kmetijske zadruge sodelovale pri delitvi presežka nad povprečnim pridelkom, bodo kmetovalci jeseni plačali seme in umetna gnojila, ki jih prejmejo za setev. S tem so začeli koristiti zadruge, zadrugam pa bodo dobili vsaj to korist, da bodo dobili umetna gnojila.

NAMESTO KOMENTARJA

Prekisle limone

V trgovini je gneča. Vsem se muči. Kupite limono. Zanj plačate, recimo, 40 dinarjev. Potisnete jo v torbico. Ali (navadno) nezavito v žep. In že ste zunaj, na cesti na ulici. Kakor zakasneli pič pride za vam: misel za vrata, bole limone so pa dražje! Bi morda stopili nazaj v trgovino? Ne da se vam kajne? Samo jezite se na tisto vam limono v žepu ali torbici. Morda bi se poveste prvi prijatelj ali prijateljici. Potem v vsakdanjem življenju brž pozabite na tisto kislino limono.

Nikomur ne bi hotel storiti krivice. Toda kar mirne duše praznično, da je v mnogih primerih tole kupovanje posameznih limon in pomaranč, torej po kosih, mnogokrat prav sumljivo. Prodajalka ali prodajalec (marsikaj zelo nejevoljno) vzame limono na skodelec, kakalec na tehtnico še niha in trepetaja, ko vam že z mirno gotovostjo povede ceno. Vse se zgodi v trenutku, da vsega še premisliti ne utegnete, kajne? Največ, kar v tistem trenutku zmorete, je to, da občudujete nekatero naše prodajalce, kako bliskovito znajo preracunavati še trepetajoče dekagrame na tehtnici v dinarje.

Prisli pa boste tudi v trgovino, kjer posamičnih limon ali pomaranč pred vašimi očmi sploh ne počasi na tehtnico. Limona je limona! Dobite jo kar »po kosu« z določeno cenov, kakor se imenuje takšen način prodaje. Če želite, da vam limono stehtajo, tvegajte najmanj to, da vas očine prodajalec z nejevoljno ostrim pogledom, ne da bi vam na glas povedal (sitnežu, kajne?), kar »vam gre«. Ko stopite iz trgovine, za vami samo še počakaj!

Ni ne pravim, da je povsod tako. Marsikje pa je. Recimo v Božičih v poslovalnicah kmetijske zadruge Skofije nad Koprom. Limona je bila zdrava in lepe barve, toda precej drobna. Ob njej listek s cenovno pokazala, da stane kilogram takšnih limon točno 640 din! Pa prišlo pa so pokazali, da je bila poslovalnica obremenjena za te limone po 230 din za kg. Presneto kislina razlika med poslovalnico in potrošnikom, kajne? Nekoliko manj kisle so se izkazale različne pri pomarančah, hamburskih slanini in šunkarici, od 50 do 60 din. Da bi v poslovalnici nehote ali nevede tako prodajali limone, ni mogoče verjeti. Zakaj pa so pri pregledu cen hotela na skrivaj odstraniti tisti nesrečni listek z označbo cene 40 din? Zadnje besedo k tem limonam bo seveda pristavilo gospodarsko sodišče v Kopru.

Morda bo kdo dejal: eh, toliko določeno zastraženo, kisle limone ne, saj ne gre za tisto drobno limono iz Božičev. Če sem ob njej povedal, kaj je prav in kaj ni prav, nisem mislil je na Božiče, ampak sploh na takšen način prodaje, kjer je potrošnik tako očitno oškodovan. Ali mar nima potrošnik pravice terjati, da velja med njim in trgovino čist račun, pa četudi gre za eno samo limono?

Francé Gerželj

bila 20% presežka nad povprečnim pridelkom prejšnjih let. Odstotek zavisi od tega, kaj prispeva zadruga. Pri večji udeležbi vidnejših sredstev je odstotek višji. Iz tega deleža bodo zadruge kriče stroške za pomoč strokovnjakov; kar bo ostalo, pa bodo porabili za investicije.

PESTRE OBLIKE — ISTI SMOTER

Zadruga vodstva v murskosoboškem okraju ne vztrajajo na tem, da bi bile vse pogodbe sklenjene po istem vzorcu — važen je smoter, poti so lahko različne. Pestrost pogodb se uveljavlja posebno pri krompirju, za katerega kmetovalci niso tako navdušeni kot za koruzo. Zastoj pri prodaji lanskega pridelka pa opozarja, da je treba saditi nove, najboljše sorte, čemur posvečajo pri sklepanju pogodb največjo skrb.

INTERVENCIJA za stabilizacijo cen živine

Ljubljanski trg bo za nekaj tednov preskrbljen s kvalitetnim govejim mesom, ki je bilo pripravljeno za izvoz

V zadnjih tednih je na živilskem trgu, predvsem v Sloveniji, opažati, da je ponudba goveje živine nezadostna, medtem ko je ponudba prašičev boljša in je pričakovati, da bo čedalje večja, kar so kmetije spriče obilne lanske letine in znatnih neprodanih količin krompirja močno razširili rejo prašičev.

Pomanjkanje goveje živine na trgu je izzvalo podražitev živine, mersarja podjetja pa so začela, sklicu se je na te višje cene, dvigati ceno govejega mesa. Tako so v Celju, Mariboru, Novem mestu in Trbovljah podražili goveje meso za 10 do 30 din in ga zdaj prodajajo po 200 din, v Ljubljani pa drže nekatera podjetja še staro ceno 200 din, druga pa so ceno dvignila do 295 oz. 300 din.

Zmanjšanje ponudbe živine v pomladanskih mesecih je redni vsakoletni pojav. Živino, ki so jo kmetije prehranili čez zimo, zdaj ženejo na zeleno pašo, da pridobi na težji. Zato je ne prodajajo. Razen tega potrebujejo živino, ki so jo namenili za prodajo, še za poljska dela. To živino bodo prodali šele, ko bodo dela na polju v glavnem končana. Običajno se začne ponudba goveje živine zboljševati konec maja in v začetku junija.

Letos pa opažamo še drug pojav. Slabe živine na trgu skoraj ni in ponujajo predvsem kvaliteto živino.

Terasni nasadi v Ljutomerški občini

Prvi terasni nasadi vinske trte z visoko vzgojo na žični opori so se pričeli uveljavljati tudi v Ljutomerškem vinorodnem okolišju. Na vinogradniškem posestvu v Ljutomeru so lani uredili terasni nasad na sedmih hektarjih, letos pa bodo sodobno obnavljanje gorice nadaljevali, tako da bodo dobili v enem kompleksu 17-hektarski terasni vinograd. Vinogradnik Tine Sedelnšek v Globolci si je lani tudi uredil 2 ha vinograda na terasah.

V novih terasnih nasadih bodo za zdaj preizkušali strojno obdelavo in uveljavljali sodobne agrotehnične ukrepe, ki so že v navadi v naprednih vinogradniških deželah; če se bodo terasni vinogradi obnesli v smislu zmanjšanja pridelovalnih stroškov in povečanja hektarskih pridelkov, se bodo prav gotovo povsem uveljavili tudi v pomurskih vinorodnih okolišjih, kjer sicer pridelujejo svetovno znana kakovostna vina, ki pa so razmeroma še vedno draga zaradi prevelikih pridelovalnih stroškov.

Prvi terasni nasadi vinske trte v Ljutomerškem vinorodnem okolišju so potemtakem predvsem poskusni in se bodo uveljavili šele po določeni dobi proučevanja obdelovalnega procesa in pridelovalnih rezultatov.

Dve streli - trije zadetki

Močan sunek po vsej vaši

V Murskih Brncih, nedaleč od Murske Sobote, je v nedeljo popoldne »skrivnostna« strela iz oblasti prepišala vse vaščane. Strah se ni popolnoma polegel niti v naslednjih dneh. Ljudje se plašijo gromenja in treskanja ter mnogi govorijo, naj iz njihove vasi odstranijo strelo. Nedejškemu dobo električno napeljava. Nedejški dobo, ki je bila najprej niti strokovnjaki, ki so si na kraju samem ogledali razdejanje in poslušali pripovedovanje ljudi.

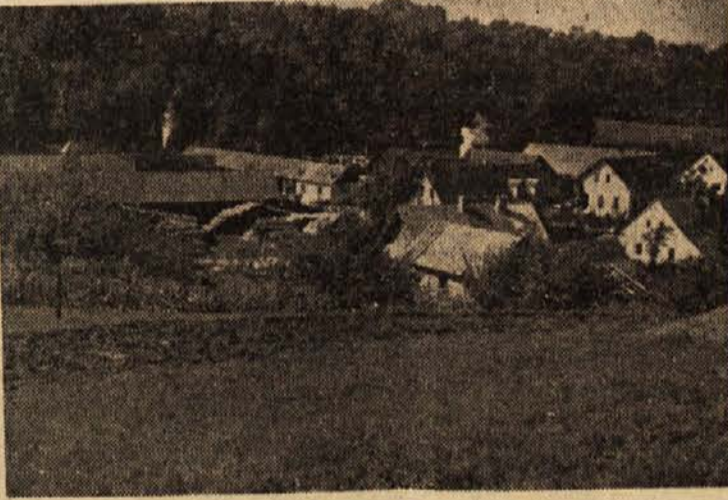
DVE MOČNO POSKODOVANI ZRTVI

Ljudje so se že navadili na slabo vreme, v nedeljo popoldne, ko se je močnejše pooblačilo, v Murskih Brncih niso pričakovali nič hujšega ko dež. Na dvorišču so stali tri ženske in se pogovarjale o vsakdanjih rečeh. Nenadoma je zagrmelo, privrkat v letošnji pomlad, v majhnem presledku še drugi dvakrat je udarila v vas tudi strela — vsaj tako zatrjujejo ljudje. Ko je udarila strela več sto metrov od ženske na dvorišču, je bližnjajoča ženska na ostalima, vrglo na tla. Se je ustrašila strele? Ne neposredno način jo je moral oplaziti val strele, ker se ji pozna celo po telesu. Ostali dve ženski sta ostali nepoškodovani, kar se zdi še najbolj čudno.

Kmetje so se namreč lani močnejše lotili pitanja živine za izvoz, zaradi omejenih izvoznih kontingentov pa vse te pitane živine ne moremo izvoziti in jo zdaj ponujajo na domačem trgu. Cena take kvalitete živine je seveda višja in se giblje med 145 in 155 din.

Seveda pa moramo sedanjost dobo slabše ponudbe živine na trgu nekoliko premostiti, dokler se ponudba ne bo zboljšala. Da bi se v tej prehodni dobi zmanjšal pritisk kupcev živine na trgu in bi se zavrla tendenca dviganja cen živine, bodo v kratkem prišle v Ljubljani v prodajo večje količine zmrznjenega mesa, ki je bilo pripravljeno za izvoz. Tudi cena, ki je določena na 285 din za kilogram, bo zelo ugodna ne le zaradi kvalitete mesa, ampak tudi zaradi tega, ker bodo kvalitetno meso prodajali brez običajne priklade samo z vršeničnimi kostmi.

Naj še pripominimo, da bodo na stabilizacijo trga z živino bistveno vplivali tudi pravkar sprejeti predpisi Zveznega izvršnega sveta, ki se nanašajo na trgovino s kmetijskimi pridelki. S temi predpisi bo med drugim omejeno zaračunavanje pretiranih marž, hkrati pa novi predpisi urejajo tudi dogovarjanje cen za odkup kmetijskih pridelkov od proizvajalca in za odkup pridelkov od zadrug.

Podsređa

V sobi zraven radijskega aparata je sedel fant. Aparat ni bil vključen. Nenadoma ga je neka sila vrgla s stola skozi priprta vrata na vrata do vežnih. Če tista vrata ne bi bila zaprta, bi ga vrgla gotovo na dvorišče. Radijski aparat je strela močno poškodovana. Tudi ostali ljudje v hiši so čutili udarec strele, vendar ne posebnega sunka. Pravijo, da ima strah velike oči, zato lahko ljudje opisujejo dogodke bolj dramatično, kot so v resnici zgodili. Dve močno poškodovani osebi, ki so jih prepeljali v soboško bolnišnico, pa sta otipljiva dokaza njih pripovedovanja. Osebi sta bili poškodovani daleč druga od druge, vsaka na svojem koncu vasi, vendar ob istem času.

UNIČENE ZARNICE, POSKODOVANI RADIJSKI APARATI

Strele je povzročila v vasi tudi mnogo gromotne škode. Več sto metrov okrog droga električne napeljave, ki ga je oplazila strela, so žarnice cestne razsvetljave popolnoma uničene, ostale pa so le pregorele. Tudi mnoge žarnice v hišah so pregorele in precej radijskih aparatov je poškodovanih, čeprav niso bili vključeni. Hišne varovalne so pregorele, električna napetost pa je bila tako močna, da je preskakovala preko stikal.

V TE Brestanici bi radi dobili drugi agregat

V soboto so v termoelektrarni Brestanica volili delavski svet. Pred volitvami so se zbrali vsi člani delovnega kolektiva v sindikalni dvorani. Dosedanji predsednik DS je prisotnim poročal o delu v minulem letu. Po poročilu pa so skoraj vsi udeleženci sodelovali v razpravi, in sicer so razpravljali o montaži drugega agregata, kar pripravljajo že nekaj let. Vsi so si edini v tem, da je to teba čimprej storiti. Agregat bi namreč lahko izdelala domača industrija, proizvodnja električne energije pa bi se pri enakem številu delovne sile še enkrat povečala. Zato je delovni kolektiv novemu delavskemu svetu naložil nalogo, naj ukrene vse potrebno, da bodo agregat čimprej montirali. Razen tega so delavci govorili tudi o tem, da v Brestanici nekatera podjetja zvišujejo cene posameznim živilom. Delovni kolektiv je zahteval, da Obč. LO prek izrčne inspekcije zadevo preveri in krivce kriče na odgovornost.

Na sestanku je govoril tudi predsednik Obč. LO tov. Šterbaj, ki je dal koristne napotke za bodoče delo. V nov delavski svet je bilo izvoljenih 15 članov, volilo pa je 99 upravičencev.

Nagrade najboljšim hišnim svetom

Svet stanovanjske skupnosti v Celju je nedavno ocenjeval delo hišnih svetov v minulem letu. Kot zmagaj so tudi letos sklenili razdeliti denarne nagrade vsem tistim hišnim svetom na območju občine, ki so lani najboljše poslovali. Skupaj bo nagradjenih 157 hišnih svetov z nagradami od 1000 do 5000 din. Med nagradjenimi sta tudi dva otroška hišna sveta.

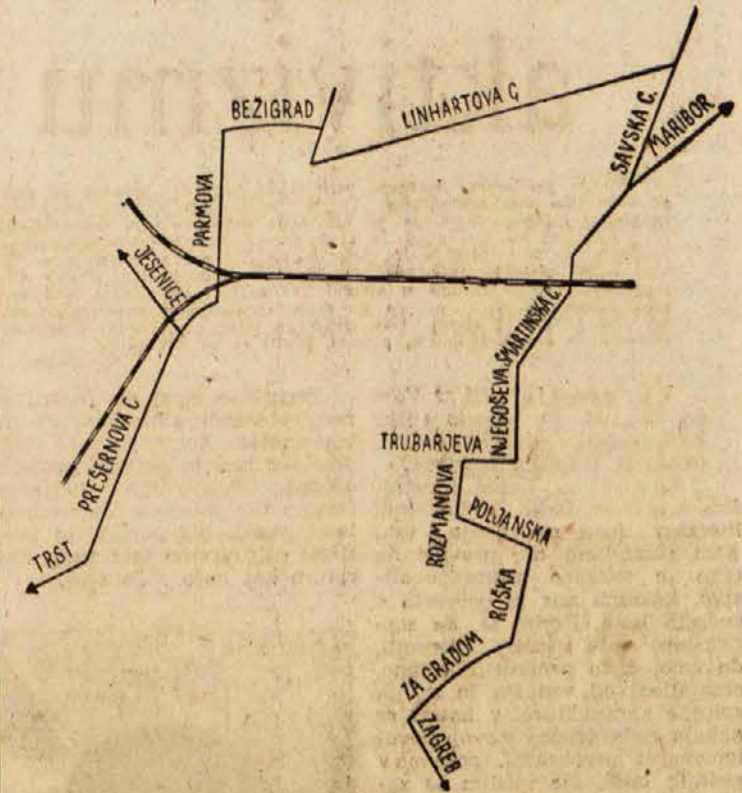
Cene na živilskem trgu

Trg v Celju v slednjem mesecu ni kdo ve kako založen. Zato so temu primerne tudi cene posameznih pridelkov. Za kilogram motivica ali regrata plačajo 140 do 200 dinarjev, spinača stane 150 do 180 din, radič 140 do 200 din, glavna solata iz Dalmacije 190 din, cvetača 90 din, ohrovt 50 din, krompir 13 do 15, korenje 30 do 50, rdeča pesa 40, por 40, čebula 50 do 60, česen 200 do 250, zelje presno 80, kislj 40 do 50, jabolka 110, jajca 13 do 15, gobe sivke 80, riž 80 do 120, kokiš in petelin 400 do 600, crehova jecra 750, smetana liter 240 in limone 270 din.

Mariborska drama gostovala v Lenartu

V nedeljo je v Lenartu gostovala mariborska drama s komedijo »Tuje dete«. Precejšen obisk je dokazal, da si prebivalci takih gostovanj še žele in prebivalci pričakujejo, da jih bodo lahko še večkrat gledali na domačem odru.

Preusmeritev prometa v Ljubljani od 20. aprila dalje

V času kongresa ZKJ bo zaradi popravila črniškega mostu in in prometnovarnostnih razlogov izmenjen in lokalni promet v Lj bližnji preusmerjen takole:

- 1. Vilharjeva cesta bo od 20. aprila dalje stalno zaprta za vsak promet. Transitni promet iz Italije smeri proti Postojni, ki je bil do sedaj usmerjen iz Smartinske na Vilharjevo cesto, bo 20. aprila ob 6. uri zjutraj Parmovo in Prešernovo cesto; za dolenjsko smer pa bo preusmerjen po Smartinski, Njgoševi, Zaloški, Rozmanovi, Ambroževem trgu, Poljanski, Roški cesti, Za Gradom in preko Karlovskega mostu. Po teh cestah bo potekal promet tudi v nasprotno smer.
- 2. Za usmerjanje prometa po že nakazanih obvoznih cestah bodo postavljeni ustrezni prometni znaki in smerokazi, razen tega bodo promet urejali tudi miličniki — prometniki.
- 3. Ker je promet v križišču Titove in Prešernove ceste (Bavarski dvor) še sicer zelo gost in ker se je bati, da ne bi ob pojačanem prometu med kongresom nastal na tem kritičnem vozlišču zastoj, bo med zasedanjem kongresa zaprta Titova cesta od križišča s Prešernovo do križišča z Linhartovo cesto za vsak motorni in kolesarski promet na obeh straneh.
- 4. Motorna vozila in kolesarji, ki bodo vozili iz mesta po Titovi cesti proti Bežigradu, se na križiščih Titove z Dvořakovo ulico preusmerijo na Dvořakovo, preko Prešernove pa na Parmovo ulico.

Uprava za ceste LRS in OLO

Od vsega vsod

Uspela zdravstvena akcija v Cerkevniku

Zaradi vremenskih neprilic se je zdravstvena akcija v Cerkevniku nekoliko zakasnila in je bila šele v nedeljo 13. aprila. Zgodaj zjutraj so prišli iz Lenarta in iz Maribora zdravniki in drugo zdravstveno osebje. V poslojpu osemletke, zdravstveni postaji so imeli ginekološko, otroško, šolsko, rentgenološko in zobozdravstveno ambulanto ter tečaj za nego dojenčkov. V zadrugnem domu pa je Zaveč za napredek gospodinjstva iz Maribora prikazoval udeležencem sodobno gospodinjstvo opremo, ravnanje z različnimi stroji, pripravili so za kuzke za obiskovalce in podobno. Voditeljice šolskih mlečnih kuhinj so tudi dobile nekaj nasvetov za pripravljavanje malic v šolskih kuhinjah. Vsa življa je prispevala Rdeči križ. Zavod za napredek gospodinjstva, Okrajni higijenski zavod, razna pralna sredstva pa tovarna Zlatorog.

V zdravstvenih ambulanzah so delali nepretrgoma od 8. ure do 2. popoldne. V vseh ambulanzah so pregledali približno 300 do 400 ljudi. Zdravstvena akcija v Cerkevniku je dobro uspela, svet za zdravstvo pri Obč. LO v Lenartu se vsem, ki so pri akciji pomagali, najlepše zahvaljuje.

IMATE ŽE SREČKO

V Podsredi grade vodovod

Podsreda je med Kozjanako gručevje stanjenjo naselje, nad katerim ždi stv grad. Do njega se pride po strmem klancu iz Bistrice ob Sodi, ki je v zimskem času skoraj neprevozen. S pomočjo občine predvidevajo preložiti cesto v položno lego, predvsem pa so se lotili izgradnje vodovoda, pri čemer sodelujejo z lastniki stavb in razgibani pa so tudi v prosvetnem delu in njihova mlada družinca hodi gostovat po okoliških krajih, kjer jo radi sprejemajo.

V odbor so izvolili več mladih

Občni zbor KZ Rečica ob Savinji je bil dober, saj se ga je udeležilo okrog 250 članov. Na zboru so pregledali opravljeno delo v letu 1957, pri čemer so ugotovili zlasti porast odkupa kmetijskih pridelkov in hranilnih vlog zadrugnikov, prav tako pa tudi izubo v trgovini, ki jo je povzročilo neodgovorno vodstvo v trgovini. Zadrugniki so sprejeli gospodarski načrt KZ, ki se v glavnem nanaša na povečanje hmeljniskih nasadov, melioracije ter preusmeritev pasem v živinorjiv. V nov upravičenci KZ je bilo izvoljeno tudi več mlajših ljudi.

VREDNOST DOBITKOV 112 MILIJONOV DIN!

Da bodo postali dobri kmetovalci

Na Rečici ob Savinji je II. letnik KGS zaključil pouk z ekskurzijo na državna posestva in inštitute. Učenci KGS so se seznanili z mnogimi pridobitvami na področju živinorjive, travništva, hmeljarstva, poljedelstva, vrtarstva ter zadržnega življenja na vasi, kar je podkrepilo njihovo teoretično znanje. Zelo uspešen pouk strokovnih predmetov so na šoli vodili predavatelji ing. Gorčar, Vovk in Novak. Svoje obsežno, v KGS pridobljeno znanje so učenci pokazali na zaključnih izpitih, ki so se jih udeležili vsi učenci. Učenci KGS nameravajo organizirati še zabavno prireditev, na katero mlinjci povabiti še enkrat predavatelje, ki so jim bili zelo pri srcu. Za uspešno delovanje KGS ima zasluge v organizacijskem in pedagoškem vodenju upraviteljstvo šole, ki je znalo tečno povezati KGS s KZ, ki je vselej moralno in materialno podpirala prizadevanje predavateljev v KGS na Rečici ob Savinji. Upraviteljstvo KGS pa se že pripravlja na vpis učencev v I. letnik.

Ravenski fužinarji razporedili sredstva

Ravenski fužinarji so v torek na rednem zasedanju delavskega sveta poslušali poročila stalnih komisij: strojevanjske, za plače in norme, za sprejem delovne sile in disciplinskega sodišča. Posebno pozornost so posvetili vprašanju zakaj je zadnji čas več strokovnjakov in visoko kvalificiranih delavcev zapustilo podjetje, kar bi utegnilo negativno vplivati na proizvodnjo. Eden glavnih vzrokov — tako ugotavlja vodstvo — je ta, da so imeli razmeroma nižje osnovne plače, kakor v drugih sorodnih podjetjih. Bodoča tarfina komisija bo morala gleda tega naglo ukrepati.

Razen tega so na zasedanju razporedili dolejša nerazporejena sredstva. Del sredstev so namenili za tekočo proizvodnjo, da bodo mogli poslovati s kreditnimi krediti. Največji del pa bodo dali za gradnjo stanovanj, in sicer jih bodo gradili sto, za načeljno komunalno ureditev, vzgojo kadrov in štipendije, nekaj pa tudi za določilo organizacijam in društvom preko Socialistične zveze. Eden izmed važnih sklepov torkevoje zasedanja pa je ustahovitev stanovanjske zadruge za gradnjo eno- in dvodružinskih vrstnih hiš. Zelenarna bo prispevala 20% za ureditev komunikacij, napeljava električnega omrežja, kanalizacijo in vodovod.

PRVOMAJSKE LOTERIJE?

S praktičnim poukom niso bili zadovoljni

Mladi zadrugniki na Cankovi v Prekmurju so pridno obiskovali KGS v svojem kraju; zadovoljni so bili s teoretičnim, ne pa tudi s praktičnim poukom, saj bi radi v šoli pridobljeno znanje preizkušali pri praktičnem delu pod vodstvom strokovnjakov. Občinskemu ljudskemu odboru so že predlagali, naj jim dodeli primerno zemljišče za toplo gredo, nadalje se zavzemajo za ureditev kuhinje, v kateri bi bili ustrezni gospodinjiskji tečaj za dekleta, izpopolnitev strokovne knjižnice in organiziranje poučnega izleta v okrajno središče, kjer bi si radi ogledali nekaj tovarn in družbenih kmetijskih posestev.

Anketa med člani ZB

V torek je aktiv Zveze borcev Ravne prevelj anketno polo in bo v njej popisal kako žive borci, razen tega pa bodo popisali vse tiste, ki imajo pogoje za članstvo, pa iz znanih ali neznanih razlogov niso vključeni v organizacijo.

V Šentjanžu pri Dravogradu bodo izsušili 25 ha zemlje

Nedavno so v Šentjanžu pri Dravogradu zaključili kmetijsko-gospodinjiskji tečaj, ki ga je obkolevalo 30 deklet iz vasi in okolice. V tem kraju se je združilo 18 zadrugnikov v melioracijsko skupnost. Izsušiti nameravajo 25 ha površin. Ker je v načrtu, da bodo v bližnji bodočnosti regulirali na tem sektorju tudi Mlinjce, bodo imeli investicije za izsušitev ob povodnih stalno poplavljenih področjih, gospodarsko korist. To so namreč najlepša polja na področju KZ Šentjanž.

SREČANJE IN POGOVOR Z DOBRICO ČOSICEM

Potreba po revolucionarnem aktivizmu v umetnosti

Dva domača filma

Te dni predvajajo ljubljanski kinematografi ob istem času kar dva domača filma. V obeh so poskusili avtorji prikazati našega sodobnega človeka, ki mu je zadnja vojna zapustila občutne sledove. Junaki obeh filmov so invalidi, ki jim telesne hibe in manjvrednosti kompleksni onemogočajo vrnitev v staro, normalno življenje. Da pa je prikazovanje svojega sveta teh ljudi za marsikaterga ustvarjalca pretežko, dokazuje tudi ta dva poskusa naših sicer priznanih filmskih ustvarjalcev.

V obeh filmih je premalo tiste iskrene prepričljivosti — trdnosti osnove, ki bi vzbujala pri gledalcu vtis verjetnosti. Tudi zato so napake in nespretnosti režiserja in igralcev še toliko bolj vidne. Svoje junake so scenaristi čarovniško spreobrnil s čudežnim ozdravljenjem oziroma z običajno sodno razpravo. Zal je vse to v obeh filmih premalo prepričljivo tako, da se ti zdi vse skupaj neverjeten »čudež«.

Tako je Bauerjev film »Samo ljudje« filmska zgodba o slepem dekletu in inženirju invalidu brez noge, ki se po različnih težavah in oklevanjih ob koncu filma, ko dekle spregleda, vendar srečno konča. Ko gledaš ta film, ne moreš verjeti, da ga je ustvaril avtor filma »Ne obračaj se s sinko«, avtor pretresljive drame našega malega človeka iz časa druge svetovne vojne. S tem filmom se je spet vrnil na raven povprečnih, čisto cenenih filmskih zgodb, ki jih zahodna kine-

Bil je pravzaprav intimen, prijateljski pogovor, kakršen se sam od sebe razvame med ljudmi, ki jih vznemirjajo bolj ali manj isti problemi. Dobrica Čosić pa je dal temu pogovoru listo neposrednost in toplino, ki sta pri njem že znani in ki tako prijetno presenetita vsakogar, ki se z njim sreča. Sebe od slovesu sem se spomnil, da bi vsaj nekaj utrinkov tega pogovora utegnili zanimati tudi bralca našega lista. Da pa bi bili ti utrinki kar najbolj neposredni, sem za prošil Dobrico Čosića, naj bi na moja vprašanja pisмено odgovoril. Ko sem izbral vprašanja, sem mislil na sicer malo znani pregovori: »Govoriti o svojih slabostih, pomeni, boriti se za napredke.«

C. Zlobec

Vprašanje: Ali se vam ne zdi, da so jugoslovanske knjizevnosti, vzete kot celota, vendarle premalo sodobne?

Odgovor: Resne umetniške stvaritve naših nacionalnih literatur nam ne dajejo, vsaj nam pisateljem ne, pravice na tako in toliko samozadovoljstvo, kakršno nas je prevzelo v zadnjih letih. Bojim se, da smo nekateri naše uspehe precenili, da smo, čisto preprosto rečeno, omamljeni od vzušja in stanja splošne konjunktura, v kateri se nahaja naša družba v svoji revolucionarni preobrazbi, posebno v zadnjih letih. Ne mislim se za drževati na subjektivno ustvarjalni plati problema sodobnosti, kakor tudi ne na njeni zgodovinski relativnosti rad bi le poudaril neke momente idejno-moralnega značaja, prepričan, da naše najsodobnejše obnašanje lahko resno škodi tako družbi kot umetnosti, če se čimprej in čim temeljiteje ne začne spreminjati.

Prepričan sem, da je boj za revolucionarni aktivizem, za integrativnejšo humanistično vlogo pesniške besede osnovni problem našega književnega življenja. Imamo vse potrebne idejno-družbene pogoje, da polneje in izraziteje afirmiramo tako našo literaturo kot našo sodobnost.

Vprašanje: Po zunanem videzu sodeč (delovanje Zveze književnikov, republikanskih društev, kongresov, plenarjev) bi človek dejal, da so odnosi med posameznimi jugoslovanskimi književnostmi zelo življi, tesni in plodni, če pa te odnose malo globlje pogledamo, vidimo, da niso tako idealni in da bi lahko bili boljši. Kaj mislite o tem?

Odgovor: Prepričan sem, da bi odnosi med našimi nacionalnimi književnostmi lahko bili še plodnejši, živahniji, ustvarjalnejši. Kajti ljubezni med ljudmi in narodi ni nikdar dovolj. Zame je formula sodelovanja zelo preprosta: vsaka dobra slovenska knjiga bi morala biti tiskana istočasno v Ljubljani in Beogradu. To velja za vse relacije.

Obstoji pa še neki drugi problem, o katerem tako malo govorimo. Meni se na primer zdi, da bi bilo velikega pomena idejno-kritično delo v okviru nacionalnih književnosti in to s stališča internacionalistične koncepcije, ki je danes edina sodobna in humanistična koncepcija sveta. Kajti mnogi naši sodobni teksti so prepojeni z nacionalno ekscitacijo in to v toliki meri, da lahko že govorimo o novi obliki nacionalne romantike in romantičnega nacionalizma. Tako stališče in taka čustvovanja pa niso nikoli čisto brez šovinistične primesi, ne glede na to, če se mi tega zavedamo ali ne. Seveda ni težko ugotoviti zgodovinskih in družbenih vzrokov za ta pojav v naši kulturni in književni zavesti. Toda to ugotavljanje postaja vse bolj in bolj že sistem opravičevanja neke oblike sodobnega konformizma, že tako legaliziranega in razvitega, da se ga že skoraj ne sramujemo več. To nacionalno romantično in njeno družbeno moralno mentaliteto zelo radi prikazujemo v naši kritiki kot »zgodovinsko posebnost«, »družbeno bitje«, »povezanost z našo zemljo in usodo naroda« in temu podobno. V resnici pa s tem zelo resno degradiramo družbeni značaj in obče človeško vlogo književnosti. S takimi idejnimi stališči res ne koristimo razvoju in razvetitvi nacionalnih književnosti. Prosim vas, nikar me napačno ne razumite, da zagovarjam stališče in koncepcijo, ki bi kakorkoli ovirala umetniško svobodo nacionalnih književnosti v jugoslovanski skupnosti, ki bi kakorkoli negirala tiste večne in vesplošne elemente, ki jih prav ta nacionalna skupnost prispeva v zakladnico obče človeške misli.

Seveda obstoje tudi drugi idejno-ustvarjalni problemi, ki so vzrok republikanski teritorialnosti naše književnosti. Ni majhno številno knjig, napisanih pri nas, katerih družbeni pomen ne presega okvira okraja. Pa tudi nesodobnost v tematiki in motivih, folklorizem, nagnjenje k bizarnosti v jeziku itd. prav tako resno zožujejo odmev naše pesniške besede.

Vprašanje: Kaj menite o sami fiziognomiji naših društev in o njihovem življenju?

Odgovor: Mislim, da se je organizacija književnikov, taka, kakršna je zdaj, v odnosu do našega družbenega in kulturnega razvoja že preživela. To je nek-

herentna, inertna, dolgočasna in privilegirana cehovska organizacija. Naše književno in kulturno življenje potrebuje svobodnejših, raznovrstnejših in bolj aktivističnih oblik organiziranja, organiziranja na principu ustvarjalnih in prijateljskih afinitet, aktivističnega, književno-kulturnega programa itd. DOBRICA ČOSIĆ

»DEKLE Z NASLOVNE STRANI« IN »JUGO«

V kratkem bo začelo podjetje »Avala« snemati dva kratka filma »Dekle z naslovne strani« in »Jugo«. Za prvi film je napisal scenarij Periša Djordjević, ki bo tudi režiral film, snemal pa ga bo Dragan Karadžinović. Film bo prikazal zgodbo pogrešane parti-zanske borke ter njeno življenje v štiriletni narodnoosvobodilni vojni.

Za drugi film »Jugo« je napisal scenarij Radko Djurović, režiral pa ga bo Velimir Stojanović, in sicer takoj po dokončanju filma »Štiri kilometre na uros«. »Jugo« prikazuje atmosfero primorskih mest v času juga, vetra, ki pri ljudeh povzroča posebno razpoloženje.

ZAPISEK OB GOSTOVANJU KINOTEKE V LJUBLJANI

Prve dni aprila je Jugoslovanska kinoteka obiskala z nekaterimi filmi Ljubljano in predvajala v kinu Union po eno predstavo filmov »Zlomljeni cvet« (Griffith), »Nasa gostoljubnost« (Buster Keaton in Jack Blystone), »Generalna linija« (Eisenstein), »Luči vlemestja« (Chaplin), »Pot v življenje« (Nikolaj Ek), »M« (F. Lang) in »Človek zver« (J. Renoir). V družbenem programu (v katerem je mrgolelo širokih napak) je prireditelj obljubil tudi »Večer avangarde«, za katerega smo pa ostali prikrajšani (o tem besedo pozneje).

Gostovanje Jugoslovanske kinoteke kaže pozdraviti, hkrati pa z zapisati nekaj misli, mimo katerih ni mogoče ob tej priložnosti.

Status, vlogo in naloge Jugoslovanske kinoteke je zelo težko določiti zakon o filmu. Skladno s predpisi FIAP (Mednarodne federacije filmskih arhivov) je uzakonjena pri nas za področje države ena sama kinoteka, kateri pa zakon določa poleg arhivsko-muzejskih nalog tudi odgovorne dolžnosti na področju filmske vzgoje ljudstva. Do nedavna je Jugoslovanska kinoteka redno delovala samo v Beogradu, pred slabim letom dni pa je razširila svoje delo tudi na Zagreb, kjer je dobila posebno kino dvorano. Njeno delovanje v ostalih krajih je omejeno zgolj na gostovanja in ga torej ni mogoče imenovati kontinuirano delovanje.

Več kakor leto dni so tekli pogovori, da bi Jugoslovanska kinoteka zastavila redno in načrtno delo tudi v Ljubljani. Pogovori so ostali vse do začeka letnega aprila je izstavljen »R...« Vzrokov ne kaže raziskovati na tem mestu. Mislim, da kaže zapisati ob prvem gostovanju samo nekaj neizpodbitnih dejstev.

Prvo: Ljubljana je pokazala zelo jasno in odlično, da je zgodovina in razvoj filmske umetnosti zanimata. Sedem večerov je napolnila veliko unionsko dvorano. Četudi sorazmerno skrbno izbran, program ni nudil gledalcem vsega, kar bi lahko iz nje izpeljali za svoje filmsko orientacijo in deloma tudi izobrazbo. Drobna knjižica s programom, v katerem so bile objavljene in nekatere marginalije ob posameznih filmih, ni mogla nadomestiti skrbno pripravljene predstave za uvod v posamezno predstavo. Kolikor so mi poznana podobna kinotečna gostovanja, je težiče porazdeljeno vedno na dva elementa: uvodno predavanje, ki označi čas, ustvarjalce in pomen posameznega filmskega dela — dostojno izvedena pomagajo (posebno če je predvidenih več predstav istega filma) s publikacijo, ki naj nadomesti predavanje. Seveda je takšna publikacija skrbno in izbrano pripravljena. Posebno skrbno posvečajo projekciji filma. Če je film iz neme dobe, ga navadno predvajajo nemo, vsekakor pa ne z afunkcionalno in vsebinsko odmaknjeno glasbo, kakor se je to zgodilo nekajkrat med gostovanjem kinoteke v Ljubljani. Kjer pa poskrbijo za prevod besedila iz originala v domač jezik, store vse, da bi bil ta prevod čim bolj adkvaten, čist in dober — nikakor pa ne tako, kakor smo doživeli ob predstavi Griffithovega »Zlomljenega cveta«.

Drugo: če pomeni aprilsko gostovanje Jugoslovanske kinoteke v Ljubljani začetek rednega dela, potem kaže prireditelj iz srca pozdraviti. Trdno smo prepričani, da moramo prvi nastop označiti za začetek, kajti tako veliko republiko središče kakor je Ljubljana, ima vsaj pravo do rednih kinotečnih predstav. Mislim, da je Ljubljana s svojim mestnim kinopodjetjem dokazala, da kaže vse rezultate za

matografija izdeluje na tekočem traku.

Medtem ko je Bauerjev film »Samo ljudje« kljub vsem pomankljivostim vendar dosegel vsaj neko povprečje tovrstnih filmov, je film Jožeta Galeta »Vrnili se bom« ponesrečena obdelava sodobne zahtevne in zato hkrati tudi hvaležne tematike o pojavnem življenju invalida-heroja NOV. Zagrenjeni in osamel invalid, bisni podpolkovnik in heroj se v trenutkih najtežjih dnevnih depresij sreča s svojim bivšim dekletom, ki se je medtem poročila z drugim, čeprav ljubi še vedno njega. Tako nastane standardni ljubzenski trikot, ki se dokončno razreši z pomembnim a usodnim prepričanjem v kavarni, kjer glavni junak ustreli živca. Obsodijo ga in glavni junak se poslovi od svojega dekleta, ki je medtem že postala spet svobodna, z besedami: »Vrnili se bom«.

V filmu nastopajo priznani igralci, ki so doslej že nekajkrat dokazali, da jim film daje pravo pravo samo še večje možnosti, da pokažejo svoje izrazne zmožnosti. Tokrat so nerodni in v najbolj tragičnih senah skorajda smešni. Igra je v tem filmu postala negotovo tipanje, ki ga režiser poskuša proti koncu odstraniti z hitrejšim dogajanjem. Sem in tja se igralcem sicer posreči, da predstavijo junaka, ki pa pravzaprav predstavljajo, vendar se že naslednji trenutek vse izgubi v poplavi dolgočasia.

Četrti: odtično pa moramo protestirati proti praksi, ki je prišla do izraza že ob prvem gostovanju, ko je odpadel večer avangarde, za katerega je vladalo med ljubljanskimi ljubitelji največje zanimanje. Jugoslovanska kinoteka, ki je bila ponosnik in organizator prvega gostovanja in imela ves čas gostovanja v Ljubljani svojega uslužbenca, ne more s nobenim izgovorom opravičiti tega nerazumljivega in neodgovornega vedenja. Po pravici zahtevamo da večer avangarde pride v Ljubljano in ga pripravimo skupaj z Jugoslovansko mestnim kinopodjetjem in drugimi faktorji tako dostojno, kakor program tega večera zahteva. »Prašaj so vanj bila vključena dela: »Prašaj« (Renolle), »Most« (J. Ivaniš), »Kaldaluzijski pes« in »Zlata doba« (Renolle), »Sentimentalna romanca« (sensteln), »Guernica« (Ressan) in »Razmetje mračne skrbi« in »Ljubljani svetlo« (MacLaren).

Trdno sem prepričan, da je potreba zapisati nekaj kritičnih pismov na prvem gostovanju Jugoslovanske kinoteke v Ljubljani. Pravi nam ne more biti vseeno, kako bodo potekala gostovanja vnaprej ali pa celo kontinuirano delo kinoteke v našem mestu.

Vitko Muser

Ljubljanski koncerti

Münchenski komorni ansambel (koncert 11. aprila) sestavljajo cembalistka Li Stadelmann kot voditeljica, violinist Bruno Lenz, oboist Karlheinz Becker, igralca na violončelo in violo da gamba Irmgard Seemann. Ansambel neguje staro komorno glasbo in na ljubljanskem sporedu so bile zgolj baročne in poznobaročne nemške in nemškoangelske, italijanske, belgijske in francoske stvari, večinoma pač v jugoslovanskih prvih izvedbah. Poleg korifej Baeha, Händla, Corellija in Rameauja je bil eden od izvajalnih avtorjev tudi Jurij Filip Telemann in njegov primer je zanimiv. Za živa je bil veliko bolj znan in cenjen ko Bach, njegov sodobnik, potem so ga za dolgo časa praktično skoraj povsem pozabili, danes pa doživlja, vsaj v Nemčiji, nekakšno renesanso, kakor jo doživlja tudi Boccherini v Italiji in marsikater rokokojski mojster v Franciji. Takšni primeri kažejo, zlasti tudi spritno sodobnega novobaročnega kompozicijskega sloga, da mora biti neka pristna sorodnost med muziko naše in tiste stare dobe.

Glasbo starih, dobachovskih slogov torej izvaja münchenki ansambel tudi na instrumentih starega, zgodovinskega tipa, za kakršne je bila pač komponirana. To sta bila na našem koncertu predvsem cembalo, pa tudi viola da gamba (v drugem delu koncerta). Instrument cembalistke je sicer današnji izdelek in to odlične kakovosti, in isto velja verjetno tudi za prinočno violo druge izvajalke. Čeprav torej išče ansambel zgodovinsko vernost, s tem da podaja skladbe v njihovi izvorni zvočni obleki, se vendar zdi, da se srečno izogiba nevarnosti formalizma, upoštevajoč v neki obliki le tudi današnje možnosti. In enaka ugotovitev velja tudi za način interpretacije: ansambel ne igra morda akademsko suho, ampak toplo in sočno, s pravo muzikantsko zavzetostjo, vendar ne občutenjsko obremenjeno.

Zvok sam, da se za zaključek povrnem k njemu, je čudovito čist, uravnotežen in vseh kombinacijah, v katerih so nastopali. Posebno moč in privlačnost zajemajo vse te sestave iz kontrasta med kontinuirnim, spevnim tonom godal oziroma pihala in zvenčnim, drobnim se tonom cembala. To nasprotje bi pri naših sodobnih instrumentih zamaž iskral, je pa vir vedno obnavljajoče se zvočne dražesti.

Naj zabeležim še zanimivo, dobro obiskani in uspešni nastop, ki ga je imela profesor Li Stadelmann sama naslednji dan, 12. aprila, z izvajanjem stare glasbe na klavirsku.

obsegal Beethovno Drugo simfonijo, Bruna Bjelinskega Klavirski koncertino in Respighijeve »Rimske piniture«.

Pri Beethovnu sta bila krajna stavka interpretacijsko občutno bolj izvedena kot zlasti drugi, počasni; ta, deloma pa tudi sečrsko (rogani), je položajsko izvrstna, zares priklepajoča, to pa se pravi, da je morala biti tudi tehnično precej dognana (partituro ne poznam). In skladba je v svoji izrazito impresionistični fakturi nedvomno tehnično zahtevna. Tu se vsiljuje mikavna primerjava z nedavno izvedbo Zar-ptice. Kljub zahtevnosti

Dirigent Zdravković in pianist Došek

bil predvsem tudi v tehničnem pogledu še precej neizdelan. Izvedba bi bila torej lahko mnogo bolj učinkovita, je imela pa v celoti vendar tudi tako še dosti vrednot, da nas je znova opozorila, kako imenitna skladba je tudi ta manjša Beethovnova simfonija.

Koncertino Bjelinskega je bil morda pri nas prvič javno izvajal. Ima zelo prikupen poseben razpoloženijski srednji stavek, oba druga stavka pa sta, kaže, zasnovana bolj na ritmičnih in barvnih (harmonsko-instrumentalskih) učinkih. Freddy Došek je imel priložnost razviti nekaj svojih pianističnih vrtil in je vse odlično interpretiral, orkester je zelo lepo sodeloval.

Ortorino Respighi prodira, mislim, na naše sporede, da se vrstni mnogo bolj kot do danes med stalno izvajane simfonične svitje. Ta izvedba, na hvalo ji bodi povedano, je vsekakor razkrila, da so »Rimske pinitje« čudovita kompozicijska izvedba je bila raz-

Rafael Ajlec

govno pozna vsebinska bližina romantičnega, še posebno pa Debussyjeva in Ravelova štola, zakaj od njiju je naš orkester vendar že veliko igral. Naslednji razvojni korak, Stravinski, pa je, sodeč vsaj po tisti neuspešni izvedbi Zar-ptice, za naš orkester še pretežak, glavni vzrok tega pa so gotovo spremembe v vsebinski odnos in ne toliko huje tehnične zahteve. Stravinski sam opozarja v nedavno objavljenem intervjuju (v februarjski številki Melosa), da so orkestri, ki ne morejo v glavnem klasiko in romantično, v pogledu sodobne orkestrske tehnike za desetletja v zaostanku in da je to dolgotrajna naloga. S tega stališča pa je naš orkester za sedaj lahko še kar, ne rečem zadovoljen, ampak potolažen, da je nekaj le že narediti.

Zvijonci Zdravkovića je med našimi dirigenti gotovo eden največjih poetov; prijeten je njegov mirni nastop. Rafael Ajlec

Nekaj novosti NUK

- Dalmatienbuch. Erlebte Schönheit längs der jugoslawischen Adriaküste. Wien & München 1951. (II 131756)
- Deubner L.: Attische Feste. (Unveränd. Nachdr. der 1932 hrsg. Ausg.) Berlin 1956. (135303)
- Drevet C.: Pour connaître la pensée de Gandhi. (2e éd.) (Paris 1954.) (135 119)
- Dunoyer L.: Le vide et ses applications. Paris 1950. (»Que sais-je?« 430.) (94469-430)
- Gourvil F.: Langue et littérature bretonnes. Paris 1953. (»Que sais-je?« 527.) (94469-527)
- Heick W. & Otto (E.): Kleines Wörterbuch der Aegyptologie. Wiesbaden 1956. (140172)
- Herodotus: Historien. Deutsche Gesamtausgabe. Stuttgart (1955). (Kröners Taschenausgabe, 224.) (C 43246-224)
- Histoire générale de l'art. Vol. 1-2. (Paris 1950-1951.) (II 131688)
- Holtmann F.: Arithmetische Aufgaben. Leipzig 1956. (140138)
- Holtmann F.: Mathematik. Bd 1-2. Leipzig 1955-1956. (140137)
- Hommage à Gaston Bachelard. Paris 1957. (P 2 II HOM)
- Jansky H.: Lehrbuch der türkischen Sprache. 3. Aufl. Wiesbaden 1955. (135 135)
- Jung H. W. E.: Einführung in die Theorie der algebraischen Funktionen zweiter Veränderlicher. Berlin 1951. (135209)

Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije 14. aprila (dirigent Zvijonci Zdravković iz Beograda, pianist Freddy Došek iz Zagreba) je

IONESCOVA »PLEŠASTA PEVKA«

ANTIDRAMA S PLEŠO

Ze ob uprizoritvi Jnesocove »Učne ure« v Eksperimentalnem gledališču sem zapisal, da so junaki tega avangardističnega pariškega prvaka brezosebni modeli, nališpani s trivialnim in zgrogljivim okrasjem, brez duše in z amputiranimi strastmi. Bolj ko za »Učno uro« velja to za »Plešasta pevka«, ki jo je »Oder 57« uprizoril v obokani, »avangardistični« dvorani na Zabjuku.

»Plešasta pevka« je po avtorjevi oznaki »antidrama«, po gledalčevih vtisih pa tudi anti-umetnična v konvencionalnem smislu. Groteskna svinva in bizarnost, s katerima je premežnjava Jnesocova igra, zbujata docela paradoksalne občutke: spritno popolnega razvrtnostnega človeških vrednot, spritno morbidnega meščanskega dolgočasia bi se po formalni logiki morali v gledalcu naseliti v prvi vrsti skesani vtisi ali vsaj odpor. Zbujata se pa čutna razposajenost, smeh in razigranost. Do absurda prignani surrealistični dialogi, zmešanizirana brezdušnost in pozabljivost meščanskega vegetiranja, veriga nenavadno duhovitih nesmislov, parada zmečkanih, popačenih »strasti«, beda človeške nepomembnosti — vse to in še marsikaj »krasi« idejno in estetsko vsebino »Plešaste pevke«. Vse to in še marsikaj je ple-

ša na glavi te spretno zasnovane antidrame.

Jnesoco je enodnevni žaromet, ki bo najbrž s svojimi svetlobnimi odtenki presvetlil nemalokatero pojmovanje dramaturgije, če tudi bo sam ugasnil. Narava njegove izrazite eksperimentalne in avangardistične dramatike odnosa pač takšna, da vsebino odnosa podreja obliki, če pa že evocira posebno občutja posebne družbe, tedaj počne to s tezo in osorotenim protestom. V tej tezi in prostestu sta človečnost in lepota ponižani, razgaljeni, dehumanizirani, zabiti v tla brezupnega siromaštva. Ne, življenje je kljub pošastni človekovi brezobzirnosti, okrutnosti in frivolnosti ne more in ne sme biti takšno, kot ga riše Jnesoco. In tudi ni takšno.

Uprizoritev »Plešaste pevke« na majhnem, stisnjem odru v Hrenovi ulici kajpada ni mogla priti do tiste veljave kot v Eksperimentalnem gledališču. Delo režiserja Janez Čuk, sceniko in kostumsko opremo je prispeval Mirsko Lipužič, prevedel pa Jože Javoršek.

Med posameznimi akterji so Jnesocovem ustilu najbolj prišli bližali Janko Hočevar, Miran Kenda in Alja Tkačeva. Nastopila so še Minca Jerajeva, Marija Seimetova in Janez Čuk.

LIST ZA LISTOM — NAS PRIJATELJ

FANT DOBRE SORTE

Aleš Bebler

V bolnišnici »Pasionaria« v Murciji so me položili na posteljo v kotu hodnika. Vse naokoli tuji obrazi. Po hodniku so hodile mame mene bolničarke in ranjenci. »Italiano?« me vpraša nekdo. »No, Eslavo, da Venezia Giulia.«

Tragolidska bivališča v Estremaduri

ljal desno nogo in roka mu je mrtva visela navzdol. Lago Maggiore pa je bil ranjen v desno roko. In tako je mogel z levo podpirati Pavleta pri hoji. Vsak dan sta razširjala svoj »delokrog«, najprej po našem nadstropju, potem na dvorišče in v kantino, nato na ulico in slednjic po vsem mestu. Sčasoma sta postala nerazdružna.

Le v enem se nista strinjala: v spanju. Pavle je bil zelo oslabil in je le nekaj ur predpoldne in nekaj ur proti večeru vzdrljal na nogah. Ker ni imel bolečin, kot se to pri hudih ranah v glavo rado dogaja, je skoraj ves ostali čas prespal. Lago Maggiore pa je kljub zdrobljeni kosti in poškodovanemu živcu v roki ostal pri vsej svoji moči. Bolečina mu ni dala miru in da bi vsaj ponoči našel nekaj ur spanca, se je moral podnevi upenati. Ko se je bolnišnica zbudila, se je že vračal s prvega sprehoda v okolici mesta in prinašal zdaj pomaranč, zdaj deteljnovec, zdaj limon, zdaj kakih vejic ali cvetic s seboj. Ko je Pavle po kosilu legel spat, se je Italijan spet izgubil in se vrnil čez več ur ves prašen in poten ter pripovedoval, da je šel to pot za spremembo kar po glavni cesti iz mesta »gledat, kam vodi«. Tako sta se s Pavletom pravzaprav ves dan iskala. Pri moji postelji je bilo shajališče in ko se je Pavle zbudil, je prišel k meni čakati, da se Lago Maggiore vrne kdo ve od kod. Kadar pa se je Lago Maggiore prvi pojavil, je zasepetal, da Pavle najbrž spi. Ta misel mu ni dala govoriti na glas, čeprav je bila Pavletova soba daleč od moje.

»To je fant,« je rekel nekdo, »nič ga ne potre. In trdo življenje ima kot kopriva. Pomislil, da ni izgubil zavesti, ko je bil ranjen. Ganiti se ni mogel, govoriti ni mogel, slišal in videl pa je vse. In smeje se pripoveduje, kako je videl fante, ki so se ustavili ob njem, in kako so se pomenkovali, ali je živ, ali je mrtve, ali naj ga odneso, ali puste in kako je potem nekdo opazil, da obrača oči za njim.«

Kadar se je pojavil Pavle, sta se brez besed prišla pod pazduho in izgnila.

Nekega dne se je pa profesor Diaz spomnil Pavletove glave. Dodelili so mu posteljo v moji sobi, ki je bila najbolj mirna, in kamor so polagali pravkar operirane ranjence. Pavletu je hotel profesor izrezati kos rebra in ga vstaviti v glavo, da se zavaruje tisti del možganov, ki je bil zdaj pokrit samo s kožo. Operacijo je bilo treba izvesti brez narkoze, kot je navadno pri operacijah v glavi.

Kljub temu je Pavle odšel za bolničarko, ki ga je prišla klicati, s prav takim izrazom, s kakršnim je vsak dan odhajal na sprehod. Ko so ga na nosilih prinesli nazaj, sem pričakoval, da bo tak kot vsi, ki sem jih videl takoj po operaciji. Brez zavesti, mrtvaško bled in s tako trpečo potezo okoli ust, da jih bolničarji navadno pokrijejo čez glavo, ko jih nosijo po hodniku, da ne bi pogled nanje preveč vznemiril drugih. Pavle pa je bil pri polni zavesti in ko je ujel moj pogled, se je nasmehnil in jecljaje dejal: »Kaj si mislil, da me je že vrag vzlet?« Mene pa ne! Jaz sem dobre sorte!

Lago Maggiore je zahajal k njemu, toda prepovedal mu je govoriti. Sedel je pri njem dolge ure in sem pa tja pripovedoval, izogibaje se vprašanjem, ker je

vedel, da bo hotel Pavle nanje kaj odgovoriti. Tako sta se pogovarjala, ta govoreč, oni pritrjujoč ali smejoč se z očmi.

Cez dva dni se Pavle meni nič tebi nič vstal, se oblekel in na veliko razburjenje bolničark odšel iz sobe.

Vrnil se je čez nekaj ur, toda prvič odkar sem ga poznal, se mi ni nasmehnil v pozdrav. Molče se je slekel, legel in zaspal. Šele drugo jutro se je zbudil in takoj smo opazili, da je ves izpremenjen. Gledal je predse brez izraza. Na vprašanje je le odkimal, češ saj ni nič. Dva dni je ležal skoraj nepremično. V obeh so izginjali odpremič vseh, kar se je godilo okoli njega. Tretji večer je jel tiho in na gosto nekaj govoriti. Najprej smo poskušali razu-

meti, kaj bi rad povedal, pa smo se prepričali, da govori brez zavesti.

Lago Maggiore je prihajal v sobo po večkrat na dan, pa tako, da smo ga dostikrat opazili šele tedaj, ko je odhajal. Največkrat je obstal kar pri vratih, zrl nekaj trenutkov v Pavletov utrujeni obraz in kot da ne prenese tega pogleda, je prav tiho spet odšel.

Ponoči je Pavletovo govorjenje postalo nenadoma glasnejše. Proti jutru pa se je prav tako nenadoma utrgalo. Pavle je utihnil za zmeraj.

Lago Maggiore je bil malo po prejšnjem stopil v sobo. Vedel je, kaj se bo zgodilo. Sina bo izgubil vdrugič. Lica so mu vzdrgeta in brez besed se je izmuznil skozi vrata.

Nikoli več ga ni bilo v naši sobo.

Madrid, 20. aprila 1937.

Imenovan sem za komandanta čete v bataljonu, ki mu poveljuje moj mlajši brat. Priznam, da mi je zaradi tega malo neprijetno pri srcu, toda kot discipliniranemu vojaku mi nič drugega ne preostane, kakor »poslušati«. Ko sva bila otroka, sem ga večkrat pošteno našeskal. Sedaj pa je on na vrsti, da si me privoščim. Pa kaj hočem!

Na položaju, 24. aprila.

V I. četi sem imel razen Italijanov še okoli 120 Spancev. Eden od teh je bil med čiščenjem puške tako neroden, da je resno ranil drugega borca — tudi Spanca. Primer sem javil poveljniku. Ta mi je naročil, naj dam krivca zvezati in pripeljati k njemu, ranjenca pa naj takoj pošljem v bolnišnico.

Pri bratu sem posredoval, naj krivca ne izroči sodišču, ker je bila očitna nesreča.

Cez pol ure se vrne Spanec s puško v roki, toda brez zapirala. Obsojen je bil na to, da mora obiti vse jarke bataljona. Povedati je moral soborcem, kako je on — sin španskega ljudstva, borec za svobodo — ustrelil lastnega tovariša. V začetku je nekako šlo, obšel je prvo četo, čeprav so se mu noge tresle. Na začetku jarka druge čete je že jokal, preden pa je obšel vse jarke, se je onesvestil.

V enotah, ki so operirale na ebrski fronti, je bilo nekaj prostovoljcev, po večini Francozov, ki so bili v Španiji že dve leti. Tem je pripadal dopust. Vedeli smo, da se z dopusta ne bodo več vrnil, saj bi to ne imelo nobene smisla, zato smo jim priredili poslovilni večer. Mene so dočeli, naj spremljam dva tovariša, ki sta bila že pripravljena na odhod, od Barcelone.

Enega izmed teh dveh Francozov se spominjam posebno dobro. Na fronti se je v zatišju kratkočasil z golobom, ki ga je našel v gnezdu na neki zrušeni in za-

Središče Madrida: Calle de Alcalá

pušeni hiši. Tega goloba je nameraval kot simbol miru po zmagoviti končani vojni v Španiji odnesti s seboj v Francijo. Bil je dober vojak, vendar je mir cenil mnogo bolj kakor vojno. Zavedal se je, da trajen mir zahteva velike žrtve, zato se je zanj dve leti hrabro boril. Po dveh letih bojevanja je dobil dopust in z njim tudi njegov golob, ki ga je našel kot mladiča in ga je s pitanjem ohranil pri življenju. Razumel se skupno prijateljstvo Francoza in

Tako ravnanje s tem borcem sem svojemu bratu dolgo zameril, čeprav si sam ni predstavljal, da bo tako hudo.

Meko, 1. maja.

Ob 10. uri bo velika parada nove brigade. Za to priložnost nam je štab armade »posodil« nekliko tankov, da bi bila zadeva videti bolj svečana. Za vse borce in oficirje ter vse goste iz Madrida je bilo organizirano kosilo na trati pod toplim majskim soncem.

Sacedon, 7. maja.

Izvedel sem pri bratu, da so se 5. maja trockisti in anarhisti v Barceloni in drugod uprli vladi, da so v Barceloni ulični boji, v Valencii so demonstracije. Ta upor so hoteli izkoristiti petkolonaši, da bi olajšali posej Francozu, ki je nestrpno ždel pred vrati Madrida. Naša naloga naj bi bila okrepiti vladne čete v Valencii in po potrebi intervenirati.

Cuenca, 21. maja.

Polasča se nas že dolgočasje. Ves mesec se že klatimo okoli brez bojev. Cuesta de la Reyna ni bila nikakva operacija.

Pravkar sem premišljeval o teh stvareh, ko me je poklical brat, naj grem z njim v štab brigade. Tam sem izvedel, da moram svojo četo odstopiti drugemu in jaz preidem v štab brigade kot operativni oficir. Po pravici rečeno, to mi ne ugaja preveč, ker sem imel svoje borce rad in sem

se z njimi dobro razumel. Sedaj pa naj postanem birokrat, in to kar nenadoma. Ta svoja občutja sem tudi povedal. Toda nič ni pomagalo, povelja so povelja.

30. maja.

Sprejel sem novo dolžnost. Vse je precej čudno. Ni nobene pisarne, razen blagajniške. Se načelnika štaba ni. Po značaju dolžnosti bi moral biti desna roka načelnika štaba, leva roka pa naj bi mu bil intendant.

5. junija.

Načelnika štaba še vedno ni. Mi pa smo na vojnem svetu divizije dobili povelje, da se moramo odpeljati na aragonsko fronto. Napadali bomo mesto Huesco nedaleč od Saragoze. Ker govorim ruski, sem se ustavljal v štabu divizije, da se pogovorim nekoliko z načelnikom štaba divizije. Medtem sem ujel srđiti pogovor med našim generalom Lukachem in ruskim polkovnikom Batovom, ki je bil do prejšnjega meseca svetnik XII. brigade, sedaj pa je svetnik IV. armadnega korpusa v Aragoniji. Šlo je za to, zakaj ni povelja o imenovanju poveljnika divizije.

Res Lukach ni podpisoval nobenega povelja kot poveljnik divizije. Znano pa mi je bilo, da ni bil Lukach tako priljubljen pri višjih vojaških forumih, kolikor je bil v nižjih. General Gregorjevič (pozneje maršal SZ Kulik, eden izmed redkih Stalinovih prijateljev) ga ni maral in od tod so izvirale vse težave.

Caspe, 11. junija.

Pripravljamo se za bitko. Stabi brigad in divizije so odšli na ogled polja bližnjega napada. Čez hribe in doline je naš avto ves čas z majhnimi izjemami vzdrljal v prvi hitrosti. Medtem so se tudi naši tanki pomikali v isto smer. Ne morem trditi, da bi bila ta vožnja kaj prijetna.

Kar pa me je najbolj preseñetilo, je bilo to, da je fašistom uspelo obdržati se na takih položajih, kakršne so imeli. Nekako 300 metrov od naših položajev je imel sovražnik svoje, a nekoliko nižje od naših, nekako naslonjene na cesto Huesca—Jaca, ki je tekla za njimi. Na drugi strani je bilo odprto polje in čez poldrugi kilometer spet naši položaji. Tako je bila Huesca kot steklenica z dva kilometra širokim in približno štiri kilometre dolgim vratom. Fašisti so bili dobro utrdili svoje položaje z globokimi rovi in betoniranimi bunkerji.

Na položajih smo našli anarho-sindikalistično divizijo, ki je imela pred centralizacijo armade zveneče ime »Roja y Negra« (rdeče in črno). Morda so bili dobri borci, toda tam ni bilo tedaj nobenih bojev in niso imeli prilike, da bi se izkazali. Razen če sami niso hoteli napadati fašistov. Očitno pa se jim ni ljubilo.

Caspe, 12. junija.

S poveljnikom brigade sva dala vsa potrebna navodila za odhod naših bataljonov na dogovorjene položaje. Poveljnika brigad sta odredila skupaj s poveljstvom divizije, naj zasede brigada Dombrowsky položaj na levi bliže Huesci z dvema bataljonom. Na njeno desno naj gre brigada Garibaldi. Obe brigadi naj imata po en bataljon v rezervi: za primer kakega preseñenja. Torej napad s silami štirih bataljonov. Nismo računali na divizijo »Roya y Negra«, ki bi se udeležila bojev kasneje. Zadnji hip se je javil neki španski bataljon, ki mu je poveljeval vnuk pokojnega predsednika vlade Nitti. Ta bataljon je bil bolj primeren za kako paradno kot pa za boj. Vsi borci in oficirji so bili črno oblečeni (sukno in pasovi blesteči). Imenovali so se »Bataljon smrti«. Dan kasneje so se izkazali za vse prej kakor za junake. Eno pa sem opazil: čim bolj kričeča imena so imele enote, tem slabši borci so bili v njih. Na madridski fronti nisem srečal nikoli tako pisanih imen, ampak le skromne junake, na katere si se lahko popolnoma za-

se z njimi dobro razumel. Sedaj pa naj postanem birokrat, in to kar nenadoma. Ta svoja občutja sem tudi povedal. Toda nič ni pomagalo, povelja so povelja.

30. maja.

Sprejel sem novo dolžnost. Vse je precej čudno. Ni nobene pisarne, razen blagajniške. Se načelnika štaba ni. Po značaju dolžnosti bi moral biti desna roka načelnika štaba, leva roka pa naj bi mu bil intendant.

5. junija.

Načelnika štaba še vedno ni. Mi pa smo na vojnem svetu divizije dobili povelje, da se moramo odpeljati na aragonsko fronto. Napadali bomo mesto Huesco nedaleč od Saragoze. Ker govorim ruski, sem se ustavljal v štabu divizije, da se pogovorim nekoliko z načelnikom štaba divizije. Medtem sem ujel srđiti pogovor med našim generalom Lukachem in ruskim polkovnikom Batovom, ki je bil do prejšnjega meseca svetnik XII. brigade, sedaj pa je svetnik IV. armadnega korpusa v Aragoniji. Šlo je za to, zakaj ni povelja o imenovanju poveljnika divizije.

Res Lukach ni podpisoval nobenega povelja kot poveljnik divizije. Znano pa mi je bilo, da ni bil Lukach tako priljubljen pri višjih vojaških forumih, kolikor je bil v nižjih. General Gregorjevič (pozneje maršal SZ Kulik, eden izmed redkih Stalinovih prijateljev) ga ni maral in od tod so izvirale vse težave.

Caspe, 11. junija.

Pripravljamo se za bitko. Stabi brigad in divizije so odšli na ogled polja bližnjega napada. Čez hribe in doline je naš avto ves čas z majhnimi izjemami vzdrljal v prvi hitrosti. Medtem so se tudi naši tanki pomikali v isto smer. Ne morem trditi, da bi bila ta vožnja kaj prijetna.

Kar pa me je najbolj preseñetilo, je bilo to, da je fašistom uspelo obdržati se na takih položajih, kakršne so imeli. Nekako 300 metrov od naših položajev je imel sovražnik svoje, a nekoliko nižje od naših, nekako naslonjene na cesto Huesca—Jaca, ki je tekla za njimi. Na drugi strani je bilo odprto polje in čez poldrugi kilometer spet naši položaji. Tako je bila Huesca kot steklenica z dva kilometra širokim in približno štiri kilometre dolgim vratom. Fašisti so bili dobro utrdili svoje položaje z globokimi rovi in betoniranimi bunkerji.

Na položajih smo našli anarho-sindikalistično divizijo, ki je imela pred centralizacijo armade zveneče ime »Roja y Negra« (rdeče in črno). Morda so bili dobri borci, toda tam ni bilo tedaj nobenih bojev in niso imeli prilike, da bi se izkazali. Razen če sami niso hoteli napadati fašistov. Očitno pa se jim ni ljubilo.

Caspe, 12. junija.

S poveljnikom brigade sva dala vsa potrebna navodila za odhod naših bataljonov na dogovorjene položaje. Poveljnika brigad sta odredila skupaj s poveljstvom divizije, naj zasede brigada Dombrowsky položaj na levi bliže Huesci z dvema bataljonom. Na njeno desno naj gre brigada Garibaldi. Obe brigadi naj imata po en bataljon v rezervi: za primer kakega preseñenja. Torej napad s silami štirih bataljonov. Nismo računali na divizijo »Roya y Negra«, ki bi se udeležila bojev kasneje. Zadnji hip se je javil neki španski bataljon, ki mu je poveljeval vnuk pokojnega predsednika vlade Nitti. Ta bataljon je bil bolj primeren za kako paradno kot pa za boj. Vsi borci in oficirji so bili črno oblečeni (sukno in pasovi blesteči). Imenovali so se »Bataljon smrti«. Dan kasneje so se izkazali za vse prej kakor za junake. Eno pa sem opazil: čim bolj kričeča imena so imele enote, tem slabši borci so bili v njih. Na madridski fronti nisem srečal nikoli tako pisanih imen, ampak le skromne junake, na katere si se lahko popolnoma za-

BILI SMO V ŠPANJI

HUESCA (IZ DNEVNIKA)

Aragonec pije iz ovčje čutare

NA DOPUST

Ivan Kreft

goloba, saj sem v otroških letih gojil golobe tudi sam.

Ko smo se vozili s kamionom po serpentinasti cesti proti ozki dolini reke Ebro, je postajal golob čedalje bolj nemiren. Skakal je Francozu po ramenih, obračal glavico in upiral očmi proti nebu. Francoz je postal nezavestno. Odvezal je gumba na sukničju vrvi, s katero je bil privezan za goloba, in jo držal v roki. Pripovedoval mi je, da je goloba privezal le zato, ker bi ga sicer na ovinku lahko odneslo. Vedno mu je privoščil vso svobodo, in sedaj bi ga naj golob zapustil.

Tega ni mogel verjeti. Toda golob res ni nameraval zapustiti svojega rednika. Bal se je le ogromnih jeklenih ptic, »tokrat nevarnejših od roparskih orlov, jastrebov in sokolov. Te ptice je zastutil in jutranjem nebu, ko jih mi še nismo opazili. Približevali so se v jatah. Ko je Francoz opazil prve nemške bombe, je goloba osvobodil vrvice. Hkrati je začel trkati na soferjevo kabino in klicati, naj ustavi kamion. Toda sofer njegovega trkanja ni slišal,

strani telesa. S težavo je prestav-

TEKMOVANJE ZA POKAL EVROPSKIH KOŠARKARSKIH PRVAKOV

V 24 urah: dve tekmi, dve zmagi

V ponovljeni tekmi — prva je bila prekinjena zaradi dežja pri rezultatu 52:30 (37:18) — je Olimpija premagala carigrasko moštvo Modaspor s 86:45 (38:22) in se uvrstila v nadaljnje tekmovanje

Ljubljana, 18. aprila. V košarkarski tekmi za pokal evropskih košarkarskih prvakov je Olimpija premagala carigrasko moštvo Modaspor s rezultatom 86:45 (38:22). Današnji tekmi, ki je bila že drugo srečanje v 24 urah med jugoslovanskim in turškim državnim prvacom, je prisostvovalo nad tisoč ljudi, sodila pa sta Reverberi (Italija) in Kitzlinger (Avstrija).

Prvo tekmo sta moštvi odigrali sinoči, vendar je bila v 14. minuti drugega polčasa prekinjena pri stanju 52:30 (37:18) za Olimpijo. Sodnik Reverberi je namreč zaradi naliva in neuporabnega igrišča ter težke žoge prekinil tekmo in tako sta se morali moštvi danes še enkrat pomeriti, ne le v podaljškem kot je italijanski sodnik prvotno dejal, pač pa na spet odigrati celo tekmo. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

OLIMPIJA: Bajc 5, Kandus 2, Kristančič 11, Lokar 3, Dermastia 15, Brišnik 2, Kralj 6, Poljšak 4, Daneu 7, Škerjanec 24. Od 34 osebnih metov realiziranih 22. Zaradi petih osebnih napak je bil izključen Brišnik.

MODASPOR: Turban 7, Hasim 2, Güney, Nejat 7, Muvaffak 13, Ahmet 6, Erden 4. Od 17 osebnih metov realiziranih 7. Zaradi petih osebnih napak so bili izključeni Turhan, Güney in Yalcin.

S to zmago si je Olimpija priborila vstop v nadaljnje tekmovanje za pokal evropskih košarkarskih prvakov, kjer se bo 27. t. m. srečala z Akademikom v Sofiji, povratna tekma pa bo 2. maja v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču. Turški igralci so danes odpotovali v Trst, v nedeljo pa bodo igrali v Mariboru.

NEPRICAKOVAN ZAČETEK

Za začetek sta nam Olimpija in Modaspor pripravila presenečenje. Po večerajšnji lahki zmagi in če upoštevamo, da so Turki danes, kot pravijo, drugič v svoji košarkarski karieri igrali na odprtem igrišču, je bilo vesakor za gledalce in ljubljanske studente neprijetno presenečenje, da so gostje v 3. minuti vodili s 6:11. Namreč Turki so prvi dobili žogo in že v prvih sekundah igre je Nejat dosegel vodilni koš, za njim pa je bil še dvakrat uspešen Güney, medtem ko je Olimpija dosegla le točko prek Kristančiča, ki je realiziral enega izmed dveh osebnih metov. Splošno so v začetku Turki igrali presenetljivo dobro in z velikim poletom, vendar jim je le-ta kmalu spahnel. Olimpija je uredila svoje vrste in z odličnim kritjem, pri katerem je imel najtežje delo Lokar — kril je najboljšega turškega igralca Turhana — ter učinkovitimi napadi v 6. minuti prevzela vodstvo. Voda turškega moštva je sicer zahtevala minuto odmora, vendar Carigraganom kratko posvetovanje ni pomagalo, ker je takoj, ko je bila žoga spet v igri, Daneu dosegel koš, takoj za njim pa je bil uspešen tudi Lokar, najboljši igralec na igrišču, ki je dobil žogo v hitrem protinapadu in zvišal rezultat na 15:10. Sicer pa je bilo danes mimo tehnično dovršene in hitre igre, polne duhovitih kombinacij, eno glavnih orožij našega državnega prvaka — protinapad, ki je Olimpiji prinesel kar 16 točk.

TUDI DRUGA PETORKA ODLIČNA

Drugi polčas je potekal v še večji premoči domačega moštva. Trener Olimpije je iz prve petorke, ki so jo sestavljali Lokar, Kandus, Dermastia, Daneu in Kristančič, zamenjal Kandusa z Hajcem, Dermastio z Brišnikom in Kristančiča s Škerjancom. Pokazalo se je, da je tudi ta petorka dovolj močna za turške prvake, ki je, kot so kasneje izjavili igralci in vodstvo, dal eno svojih najslabših iger. Tudi potem, ko so v igro stopili Poljšak, Kralj in proti koncu Podboj, je bila rezervna petorka Olimpije ne le enakovredna, ampak celo boljše moštvo od svojega

BRZOJAVKE

SARAJEVO, 18. apr. (Tanjug). Danes je prispela v letalno v Sarajevo B reprezentanca Madžarske, ki bo v nedeljo igrala z ustrežno reprezentanco Jugoslavije. Reprezentanca sestavljajo: Liku, Rajnje, Špoliti, Dudas, Štefica, Kiešbani, Budai II, Lajos, Beder in Fridmanski.

MOSKVA, 18. apr. (TASS). Sinoči je ženska reprezentanca CSR v košarki premagala reprezentanco litovske SZ s 57:47.

NEW YORK, 18. apr. (Reuter). Sinoči je v New Yorku reprezentanca SZ v rokoborbi premagala reprezentanco ZDA s 6:1.

SARAJEVO, 18. apr. (Tanjug). Naša B nogometna reprezentanca je danes v treningu tekmi premagala moštvo sarajevskih študentov s 4:0 (1:0). B reprezentanca je takale: Irović, Sikić, Cokić, Kaloperović, M. Milutinović, Dacevski, Ivoš, R. Ognjanović, Ferhatović, Vidosevič in Tonković.

Likozarjeva ulica 12 - pogorišče

«Partizana» in Športna zveza Slovenije nimata več svojih prostorov — Obe Zvezi bosta poslovali na Taboru, toda — le štirina jst dni

Ljubljana, 18. aprila. — Skoraj štiri dni, da ne bi obiskali provizorja Likozarjeve številka 12 — prostore Športne zveze Slovenije in Zveze «Partizana» Slovenije, Planinske zveze Slovenije, Zveze za konjski šport, uredniške prostore Poleta itd. Toda danes je bil ta obisk vse prej kot zanimiv in razveseljujoč. Tamkaj je sicer bilo zbrano skoraj vse osebje, vsi uslužbeni funkcionarji omenjenih telesnokulturnih zvez, vendar je bilo to počet srečanje z njimi kaj žalostno, tako rekoč pretresljivo.

Vsem dopisnikom «Poleta»

Ker je v petek zjutraj zgorel ves provizorji Športne zveze Slovenije, v katerem je bilo tudi uredništvo «Poleta», opozarjamo vse dopisnike «Poleta», naj ob nedeljah pošiljajo telefonska poročila na novi številki: 21-281, 20-552 (in še rezervna številka 22-652). Vse dopisnike naprosmo, naj bodo v poročilih kratki in jedrnat, kajti upoštevati morajo zmanjšane tehnične možnosti uredništva. Vsa nadaljnja navodila bodo dopisniki prejeli pisмено ali pa jih bomo objavili v «Poletu», dnevnih listih in radiu.

Uredništvo Poleta

pri Modasporu izkazal kot najnevarnejši za nasprotnikov koš srednji napadlec Muvaffak, čeprav se, po višini, ni mogel kosati z Dermastio. Ostali turški igralci — na koncu je moral stopiti v igro celo njihov trener Jükeš — so pokazali povprečno igro.

Po tekmi sem obiskal v garderobi turške in naše igralce. Na vprašanja so odgovarjali takole: Güney: «Olimpija je igrala zelo dobro. Narediti nismo mogli ničesar, kajti nismo vabljeni na odprta igrišča.»

SLABA ORGANIZACIJA Turhan: «Olimpija je igrala zelo lepo, mi pa smo samo zato, ker nismo igrali v dvoranah na parketu, pokazali je desetino tistega, kar znamo. Vaše občinstvo je zelo športno in se spozna na košarko. Sodnika sta bila slaba, prav tako pa se moram pritožiti nad organizacijo, saj ni bilo semaforja, ki bi obveščal igralce o 30 sekundah, prav tako pa smo morali sinoči v dežju oditi z igrišča pes v hotel, ker nam Olimpija ni preskrbela prevoznega sredstva, niti nismo mogli dobiti takšija.» Ahmet: «Prvikrat smo igrali zunaj. Zelo nas je oviral mraz, ki nanj nismo

dobro in hitro moštvo. Avstrilski sodnik je bil zelo slab, italijanski pa dober.» NESPORTNI NASPROTNIK Bajc: «Turki so igrali zelo nesportno. To sem čutil na rokah, nožah in na glavi.» Škerjanec: «Poudaril bi isto, kot Bajc.» Kadus: «Utrujen sem oboji. Za seboj imamo preveč težkih tekem.» Poljšak: «Odlično, tekma bi bila lahko lepa, če ne bi Turki, ki so sicer kvalitetno moštvo, pokvarili z grobo igro in prigovarjanjem.» Predsednik Olimpije Pezdri: «Prišel sem šele v zadnjih minutah in sem bil zelo začuden nad visokim rezultatom.» Trener Olimpije, Ogrin: «Pričakoval sem hušji odpor.» Kristančič: «Druga današnja tekma je bila zgolj formalnost. Ob teh pogojih so bili Turki daleč slabši nasprotnik.» Dermastia: «Tekma je bila slaba. Turki niso mogli pokazati vsega. To je videti še potem, da so imeli v Carigragu daleč boljše odstotek pri metih od daleč in osebnih. Turhan ni pokazal niti polovico svojega znanja.»

DOBRA ORGANIZACIJA Sodnik Reverberi: «Tekma je bila dobra. Najbolj mi je ugajal Daneu. Z organizacijo sem zadovoljen. Gledal sem že Akademika in sodim, da so bolgarski košarkarji nekoliko boljše od naših. Menim, da bo naš državni prvak Šimmenthal prišel zelo daleč v tekmovanju za pokal evropskih košarkarskih prvakov.» Na prvi tekmi, ki je bila prekinjena v 14. minuti drugega polčasa pri rezultatu 52:30 (37:18) za Olimpijo, so dosegli koše: Güney 2, Hasim 11, Nejat 4, Turhan 4, Muvaffak 3, Lokar 3, Kandus 6, Dermastia 14, Kristančič 13, Daneu 12. Večerajšnji tekmi je prisostvovalo približno 4000 gledalcev.

VLADO SLAMBERGER

DVOBOJ ZA «NASLOV SVETOVNEGA PRVAKA

XVII. partija — remi

Moskva, 18. aprila. — Sinoči sta Smislov in Botvinnik igrala XVII. partijo dvoboja za naslov svetovnega prvaka. Partija sta prekinila v 41. potezi po pet ur. Igralci nista dobila nobenega točk. V nadaljnjo potezo. Ob prekinitvi ima Smislov razmeroma precejšnjo premoč.

V nadaljevanju XVII. partije Smislov ni uspel izkoristiti svoje prednosti in sta se nasprotnika v 50. potezi sporazumela za remi. Tako je sedaj stanje dvoboja 10:7 za Botvinnika. Jutri bosta igrala XVIII. partijo.

Dimc ne vodi več

Bognor Regis, 18. aprila. — Na mednarodnem šahovskem turnirju v Bognor Regisu je Anglež Clare premagal Jugoslava Dimca v VII. kolu. Wade je premagal španskega prvaka Torana, ki sedaj deli drugo mesto z Ivkovom. Karaklajič in Samuels sta prekinila. Zmagovalec se bo plasiral na drugo mesto s 5,5 točke. Stanje po VII. kolu: Clare 6, Ivkov in Wade 5,5, Dimc 5, Karaklajič in Samuels po 6,5 (1) itd.

«Ljubljana» : Jadran

V nedeljo, 20. aprila bo v stadionu v Šiški prvenstvena nogometna tekma I. cone med NK Jadran in ZNK Ljubljana. Začetek tekme bo ob 16. V predtekmi ob 14.15 se bosta srečali moštvi NK Poštar in ZNK Ljubljana B. Na tekmo bodo vozili avtobusi izpred Ajdovščine.

V taboru celjskih košarkarjev

je v zadnjih mesecih nadvse živahno. Po rednih zimskih treningih je na asfaltnem igrišču na Skalni kleti vselej dovolj mladih igralcev in igralke. Moška in ženska ekipa sta odigrali v tem mesecu že precej prijateljskih srečanj in sta se s tem solidno pripravili za bližnji start v slovenski ligi.

Z nastopom boljšega in toplejšega vremena se tudi v društvi «Partizana» pripravljajo na crosse. V celjskem okraju je v teku široka akcija, da bi po vseh občinah organizirali množične crosse z udeležbo društev «Partizana», mladinskih aktivov, športnikov in vseh sorodnih organizacij. Vsekaror bo izvedba crossov najboljša priprava za bližnji štafetni tek mladosti.

VAJE NA ORODJU Dvoboj na Taboru

Telesnovožojno društvo «Partizana» — Tabor, Ljubljana vabi vse ljubitelje orodne telovadbe na tekmovanje v vajah na orodju med TVD «Partizan» — Zelezničar iz Maribora in TVD «Partizan» — Tabor iz Ljubljane. Tekmovanje med moško in žensko vrsto gostov in dogajati bo v nedeljo dne 30. aprila 1958. ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani na Taboru, Vabljem!

Šport 1. maja

V počastitev 1. maja bodo v vseh večjih krajih naše države zanimive športne prireditve. V Ljubljani bo 4. maja odbojarsko srečanje zvezne ženske lige med Partizanom in Olimpijo, 2. maja bo povratno srečanje za pokal košarkarskih evropskih prvakov med Olimpijo in bolgarskim državnim prvacom Akademikom iz Sofije. Razen tega bodo še nogometna in druga srečanja.

UPRAVNI ODBOR Tovarne farmacevtskih in kemičnih proizvodov «LEK», Ljubljana, Celovška c. 135

razpisuje delovno mesto za pomočnika vodje tehničnega sektorja

Pogoj: inženir kemije z 8-letno prakso. — Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe pošljite do 30. aprila 1958 na naslov podjetja.

1447

KOMISIJA ZA RAZPIS DELOVNIH MEST pri KOVINSKEM PODJETJU «LIV» V POSTOJNI

razpisuje delovno mesto za računovodjo podjetja

Pogoj: večletna praksa na računovodskem mestu v industrijskih podjetjih.

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z navedbo dosežanjega službovanja na naslov: Kovinsko podjetje «LIV», Postojna.

1448

UPRAVNI ODBOR Tovarne farmacevtskih in kemičnih proizvodov «LEK», Ljubljana, Celovška c. 135

razpisuje delovno mesto za pomočnika vodje tehničnega sektorja

Pogoj: inženir kemije z 8-letno prakso. — Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe pošljite do 30. aprila 1958 na naslov podjetja.

1447

KMETIJSKA ZADRUGA VITANJE razpisuje mesto za računovodjo

Pogoj: večletna praksa v samostojnem računovodstvu pri kmetijskih združenjih.

Nastop službe 1. junija 1958 ali po dogovoru.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite do 15. maja 1958 na upravo KZ Vitanje. Samsko stanovanje na razpolago.

1453

RAZPIS Na podlagi 89. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisujemo mesto DIREKTORJA

«ELEKTROPROJEKTA», podjetja za projektiranje elektroenergetskih in prenosnih naprav, Ljubljana, Hajdrihova ul. 2

Pogoj: Visokošolska izobrazba (ekonomska, pravna, tehnična itd.) in primerna praksa.

Prošnje vložite na ObLO Ljubljana-Vič, Trg mladinskih delovnih brigad 7, do 30. aprila t. l., kolkovane z državnim kolkom za 180 din in občinskim kolkom za 95 din ter kratkim življenjepisom.

Komisija za imenovanje in odstavitev direktorjev ObLO Ljubljana-Vič

1450

RAZPIS KMETIJSKA ZADRUGA VITANJE razpisuje mesto za računovodjo

Pogoj: večletna praksa v samostojnem računovodstvu pri kmetijskih združenjih.

Nastop službe 1. junija 1958 ali po dogovoru.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite do 15. maja 1958 na upravo KZ Vitanje. Samsko stanovanje na razpolago.

1453

ARGO Štirje krožniki odlične «ARGO» juhe vas stanejo: Goveja juha . . . . . 60 din, Gobova juha . . . . . 60 din, Fižolova juha . . . . . 40 din, Grahova juha . . . . . 40 din

RAZPIS Na podlagi 89. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisujemo mesto DIREKTORJA «ELEKTROPROJEKTA», podjetja za projektiranje elektroenergetskih in prenosnih naprav, Ljubljana, Hajdrihova ul. 2

RAZPIS KMETIJSKA ZADRUGA VITANJE razpisuje mesto za računovodjo Pogoj: večletna praksa v samostojnem računovodstvu pri kmetijskih združenjih.

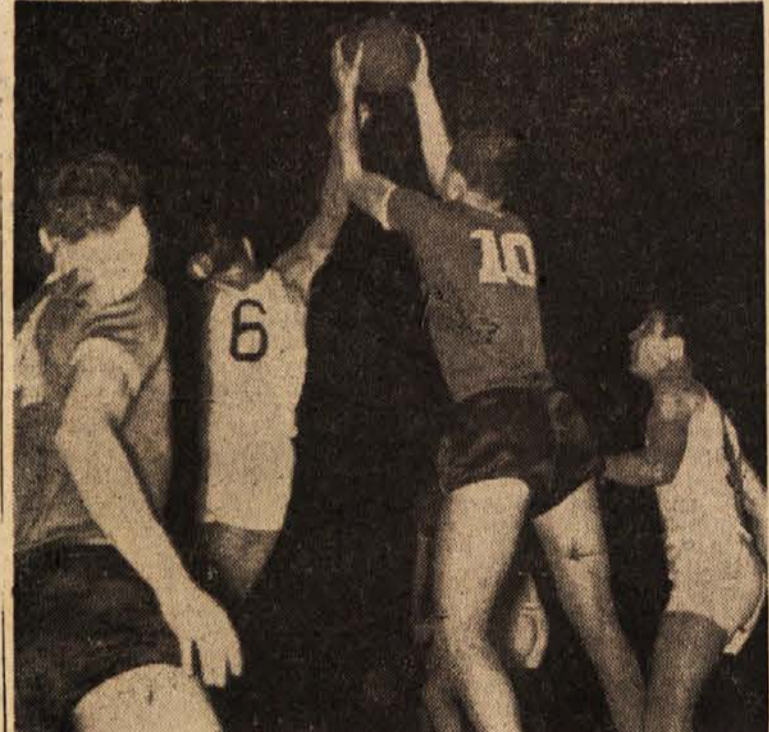
V Tovarni Industrijske opreme «TIO», Lesce se je izgubila naročilnica za nabavo materiala št. 187/M od 16. aprila 1958. — Trgovska podjetja opozarjamo, da ne dajo na izgubljeno naročilnico kakršnegakoli materiala na račun podjetja.

Čuva usnje — daje sjaj ILIRIJA KREMA ZA ČEVLJE

KOMISIJA ZA RAZPIS DELOVNIH MEST pri KOVINSKEM PODJETJU «LIV» V POSTOJNI razpisuje delovno mesto za računovodjo podjetja

UPRAVNI ODBOR Tovarne farmacevtskih in kemičnih proizvodov «LEK», Ljubljana, Celovška c. 135 razpisuje delovno mesto za pomočnika vodje tehničnega sektorja

UPRAVNI ODBOR Tovarne farmacevtskih in kemičnih proizvodov «LEK», Ljubljana, Celovška c. 135 razpisuje delovno mesto za pomočnika vodje tehničnega sektorja

Dermastia (10) v boju za žogo s Turkanom (6). V levem kotu je Kristančič

D NEVNE NOVICE

Zdravstveni dom Ljubljana-Moste... Zdravstveni dom Ljubljana-Moste... Zdravstveni dom Ljubljana-Moste...

Cetrtek, 24. aprila ob 20.30: Bertolt Brecht: «Svejk v drugi svetovni vojni»... Petek, 25. aprila ob 20.30: Lev Nikolaevič Tolstoj: «Ana Karenina»...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža... Sobota, 19. aprila ob 20: Manzari: «Najljubši otroci»... Nedelja, 20. aprila ob 20.30: Ivan Cankar: «Hlapci»...

KONCERTI

Partizanski invalidski pevski zbor... Partizanski invalidski pevski zbor... Partizanski invalidski pevski zbor...

Zredna koncertna Slovenske filharmonije... Zredna koncertna Slovenske filharmonije... Zredna koncertna Slovenske filharmonije...

Javno žrebanje II. denarne loterije... Javno žrebanje II. denarne loterije... Javno žrebanje II. denarne loterije...

Nedelja, 27. aprila ob 20.30: Frances Goodrich-Albert Hackett: «Dnevnik Ane Frank»... Ponedeljek, 28. aprila ob 20.30: Lev Nikolaevič Tolstoj: «Ana Karenina»...

OPERA

Sobota, 19. aprila ob 19.30: Donizetti: «Lucia Lammermoorska»... Nedelja, 20. aprila ob 19.30: Javna oddaja Radia Ljubljana: «Pokaži, kaj znaš»...

GLEDALISCA

Sobota, 19. aprila ob 19.30: Zmavo: «V pristanišču na orehove lupine»... Nedelja, 20. aprila ob 19.30: Javna oddaja Radia Ljubljana: «Pokaži, kaj znaš»...

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIJONETE

Levstikov (Sentažobski) trg št. 2... Ponedeljek, 21. aprila ob 20.30: Oscar Wilde: «Srečni princ»... Torek, 22. aprila ob 20.30: Oscar Wilde: «Srečni princ»...

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 38... Nedelja, 27. aprila ob 17: A. Papler: «Hudobni graščak»... Mestno lutkovno gledališče v Ljubljani bo v ponedeljek zvečer prvič uprizorilo marionetno igranje...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža

Sobota, 19. aprila ob 20: Manzari: «Najljubši otroci»... Nedelja, 20. aprila ob 20.30: Ivan Cankar: «Hlapci»...

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Koren: «Ambasador», veseloigra. Izven. Nedelja, 20. aprila ob 18: Br. Nušič: «Zaljujoci ostali», komedija. Popolnanska predstava. Izven.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE Ljubljana - Križanke

Torek, 22. aprila ob 20.30: Platon-Sovre: «Poslednji dnevi Sokrata»... Vstopnice so v prodaji dnevno od 10 do 12 in dve uri pred predstavo...

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Komenskega 12

Sobota, 19. aprila ob 20: Jerzy Lutowski: «Dežurna služba», Premiera - drama v 3 dejanjih. Nedelja, 20. aprila ob 16: Jerzy Lutowski: «Dežurna služba», Drama v 3 dejanjih.

TOVARNIŠKI UPKOJENEC

Pogreb bo v nedeljo, dne 20. aprila 1958 ob 16. uri na pokopališču na Korški Beli... Koroška Bela, Ljubljana, 18. aprila 1958.

MILKO ČEBRON

Pogreb na danes ob 16. uri v Izoli... Izola, 19. aprila 1958.

MARIJA KAVČIČ

POGREB BO V SOBOTO, DNE 19. APRILA 1958 OB 16. URI NA POKOPALIŠČU V DOBREMPOLJU... ZALUJOCI: HČERKA MARIJA Z DRUŽINO, SIN HINKO Z DRUŽINO, SIN DUŠAN Z DRUŽINO IN OSTALO SORODSTVO.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, dne 19. aprila 1958... 5.00-7.45 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - 5.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.45 Rezervirano za prenos... 12.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 S knjižnega trga - 16.40 Glasbene uganke - 17.10 Kja bo prihodnji teden na sporedu - 17.30 V poskočnem ritmu - 18.00 Okno v svet: Homatije v Saudski Arabiji - 18.15 Zbozovske skladbe in samospeli slovenskih skladateljev - 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Zabavni večer - 21.00 Melodije za prijeten konec tedna - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. program (na valu 202,1 in 98,3 MHz) 14.00 Malo od tu in malo od tam - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 D. Sotakovič: Simfonija št. 6.

RAZPISI

Dekanat Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani razpisuje mesto za HONORARNO USLUZBENKO s 4-urnim delovnim časom v dopoldanskih urah. Posojil: srednja strokovna izobrazba, perfektno znanje stroještva, administrativna praksa in pasivno znanje vsaj angleškega jezika.

Fakultetni svet filozofske fakultete v Ljubljani razpisuje natečaj po 9l. členu zakona o univerzi v Ljubljani a) za ponovne volitve fakultetnih sodelavcev: asistenta za psihometrijo, asistenta za romansko filologijo; b) za volitve fakultetnih sodelavcev: lektorja za ruski jezik.

VESTI IZ KRANJA

PRESEBNOVO GLEDALIŠČE Sobota, 19. aprila ob 20: Koncert. Gostuje Učiteljski pevski zbor OLO Kranj. Izven. Nedelja, 20. aprila ob 18: Radovan Gobec: «Planinska roža», Opereta v 3 detanjih izven in za očeželite - «STORŽIČ»: ameriški barvni film - «Zgodba o Jolsonu»: Predstavi ob 16, 18 in 20.

Z BLEDA

«BLEDA»: jugoslovanski film - «Svojega telesa gospodar», Predstavi ob 17 in 20.

vesten in okolice

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Mirko Višnar.

VESTI IZ KOPRA

PRIMORSKE PRIRREDITVE KOPER. Gostovanje Mestnega gledališča Celje. Turek, 22. aprila ob 20: v Ilirski Bistrici: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Sreda, 4. aprila ob 20: v Piranu: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Cetrtek, 24. aprila ob 20: v Izoli: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Petek, 25. aprila ob 20: v Kopru: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Sobota, 26. aprila ob 16 in 20: v Koprju: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru».

IZ IZOLE

DPD SVOBODA IZOLA - GLEDALIŠČE Sobota, 19. aprila ob 19: v Skofljah: F. Zizek: «Miklova Zala». Nedelja, 20. aprila ob 18: v Pridvorju: F. Zizek: «Miklova Zala».

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAJSKI DOM»: ameriški barvni filmski cinemascope film - «Seedeč bik». «SVOBODA»: ameriški barvni film - «Dva tedna ljubezni».

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «UNION»

Jugoslovanski film «VRNIL SE BOM»

Režija Jože Gale. Igrajo: Stevo Zigon, Irena Kolesar in Stane Sever. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja franc. španskega filma «Mlin ljubezni». Ob 22 predpremiera ameriškega barvnega filma «Doživljali kapetana Weights». Igra Gary Cooper - Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje

KINO «KOMUNA»

«Samo ljudje». Igrata Tamara Miletić in Milorad Marčetić. Tednik F. N. 16. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO «SLOGA»

«Resnična gozdana zgodba». Tednik F. N. 16. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO SIŠKA

«Bel amir». Tednik F. N. 16. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

ra amer. barv. filma «Doživljali kapetana Weights». Prodaja vstopnic v vseh kinematografih razen v Slogi od 9 do 11 in od 14 dalje, v kinu Sloga pa samo od 14 dalje. MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: Zaprto. «LITOSTROJ»: italijanski film - «Slepo dekde iz Sorrenta». Tednik št. 13. Predstavi ob 18 in 20.

KINO «VIC»

Francosko-španski barvni film «MLIN LJUBEZNI»

Igra Carmen Sevilla. Predstave ob 18, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9 do 11 in od 14 dalje

KINO «TRIGLAV»

Sovjetski barvni film

NOVOLETNI PLES

Tednik. V gl. vlogi: Igor Ilinski in Ljudmila Gurčenko. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA SLUŽBA: Sobota, 19. aprila 1958 lekarna «Tab» - Trg Revolucije 3. Nedelja, 20. aprila 1958 lekarna «Melje», Meljska c. 2.

IZ ZALČA

«ZALEC»: angleški barvni film - «Lepo je biti mlad».

KINO

«UNION»: ameriški barvni cinemascope film - «Zvezda je rojena». «PARTIZAN»: italijanski film - «Dekleta z 64». «UDARNIK»: angleški barvni film - «Abdulah Veliki».

IZ ROGAŠKE SLATINE

«ROGAŠKA SLATINA»: ameriški barvni film - «Klič M. zaradi umora».

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 19. aprila ob 19.30: Maughan: «Zakonska matematika», Izven. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Gostovanje v Ptujju. Nedelja, 20. aprila ob 18: Verdi: «Aida». Red U. Ob 18.30: Shaw: «Fygmallon». Gostovanje na Ravnah.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE Sobota, 19. aprila ob 20: Levstik-Kreft: «Tugomer». Sobotni abonma in izven. Nedelja, 20. aprila ob 10: Levstik-Kreft: «Tugomer». Nedeljski dopoldanski abonma in izven.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

KINO

«METROPOL»: ameriški barvni film - «Zgodba o Jolsonu».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 38... Nedelja, 27. aprila ob 17: A. Papler: «Hudobni graščak»...

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

VESTI IZ KOPRA

PRIMORSKE PRIREDITVE KOPER. Gostovanje Mestnega gledališča Celje. Turek, 22. aprila ob 20: v Ilirski Bistrici: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Sreda, 4. aprila ob 20: v Piranu: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Cetrtek, 24. aprila ob 20: v Izoli: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Petek, 25. aprila ob 20: v Kopru: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru». Sobota, 26. aprila ob 16 in 20: v Koprju: Djuro Kislinger: «Na slepem tiru».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

IZ IZOLE

DPD SVOBODA IZOLA - GLEDALIŠČE Sobota, 19. aprila ob 19: v Skofljah: F. Zizek: «Miklova Zala». Nedelja, 20. aprila ob 18: v Pridvorju: F. Zizek: «Miklova Zala».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAJSKI DOM»: ameriški barvni filmski cinemascope film - «Seedeč bik». «SVOBODA»: ameriški barvni film - «Dva tedna ljubezni».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 38... Nedelja, 27. aprila ob 17: A. Papler: «Hudobni graščak»...

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAJSKI DOM»: ameriški barvni filmski cinemascope film - «Seedeč bik». «SVOBODA»: ameriški barvni film - «Dva tedna ljubezni».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 38... Nedelja, 27. aprila ob 17: A. Papler: «Hudobni graščak»...

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAJSKI DOM»: ameriški barvni filmski cinemascope film - «Seedeč bik». «SVOBODA»: ameriški barvni film - «Dva tedna ljubezni».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 38... Nedelja, 27. aprila ob 17: A. Papler: «Hudobni graščak»...

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAJSKI DOM»: ameriški barvni filmski cinemascope film - «Seedeč bik». «SVOBODA»: ameriški barvni film - «Dva tedna ljubezni».

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 19. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Abonma in Izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20: Mozart: «Figarova svatba». Izven. Opera v štirih dejanjih. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Maribor - Opera. Opozorjamo vse obiskovalce na gostovanje mariborske opere s «Figarovo svatbo», ki bo v soboto 19. aprila 1958, ob 20. Ptujski nabavite si pravočasno vstopnice. Nedelja, 20. aprila ob 16: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Poljanah. Nedelja, 20. aprila ob 19.30: A. Remeci: «Magda», Izven - gostovanje v Ločah pri Poljanah. Ponedeljek, 21. aprila ob 20: A. Remeci: «Magda», Izven. Torek, 22. aprila: zaprto.

ROČNE LUTKE

Orkester

S posebno pripravo je mogoče na magnetofon posneti ton podaljšati 18-kratno

v kovčku

- Kakih sto povabljenih gostov je prisostvovalo pred kratkim v osnovnošolski dvorani v Saarbrückenu
- nenavadnemu koncertu: na odru je stal kot gost francoski tenorist, zraven njega pa nekaj domačih pevcev.
- Na programu so bili odlomki iz znane Verdijeve opere "Traviata". Čeprav je bil prostor za orkester prazen, je po dvorani odmevala spremljava izvrstnega opernega orkestra.

izumitelj, omogočil prijateljem glasbe v majhnih mestih užitek izvrstnih opernih predstav. Morel, ki je izumil "orkestron", je bil nekoč operni dirigent, zdaj pa kot amater včasih dirigira. Več let se je ukvarjal z mislijo, kako bi prebivalcem pokrajinskih mest omogočil, da bi videli in slišali izvrstne operne predstave, saj je znano, da organizacija gostovanja mnogo stane. "Le prebivalci velikih mest lahko redno gledajo dobre operne predstave," pravi Morel. "Z gostovanji v manjših krajih so bile vedno težave, ker ni primeren dvoran ter prostora za orkester, pa tudi zaradi dragega potovanja opernih ansamblov z orkestrom vred."

Tehnika je sicer dala človeštvu gramofonsko ploščo in trak, vendar to ni živa reprodukcija. Mnogi pevci uporabljajo pri vaji magnetofonske ali gramofonske

posnetke. "Pevci pa niso stroji," pravi Morel, "ker včasih kak ton potegnejo ali pa skrajšajo. Vsak operni pevec ima svoj ritem, to pa mora upoštevati dirigent, ki pazi na skladnost orkestra s pevcem. Magnetofonski trak sam torej ne zadostuje za spremljavo, ker ne upošteva tega spremenljivega tempa. Morel je za poskušnje pospešil ali zadržal magnetofonski trak, vendar so se pri tem mehničnem posegu pokvarili toni, zato si je izmislil nekaj novega: na magnetofonski trak posneto glasbo je mogoče z njegovo napravo ponovno "dirigirati"; orkestron oddaja glasbo po velikih zvočnikih, dirigent pa lahko "orkester v kovčku" po volji vskladi s tempom, ki ga ima operni pevec. Z eno roko daje znamenja pevcu, z drugo pa

upravlja orkestron. Na aparatu je 18 tipk, z njihovo kombinacijo lahko dirigent poljubno podaljša ali skrajša ton in ga po potrebi celo odstrani iz reprodukcije, ne da bi gledalci to opazili. Na ta način dirigent vskladi petje in glasbeno spremljavo. S tem aparatom je mogoče določeni ton podaljšati osemnajstkratno. Konstruktor je prepričan, da se bo njegova naprava obnesla ne le pri podeželskih opernih prireditvah, marveč tudi pri učenju novih izvedb. Poskus v Saarbrückenu se je obnesel, za Morelovo iznajdbo se zanima že več opernih hiš. Ravatelj nekega pariškega gledališča je prosil Morela, naj ugotovi, ali bi bil orkestron uporaben v primeru, če bi pariški godbeniki spet kdaj napovedali stavko...

Na letošnjem prazniku pomladi, ki so ga Londončani združili s tradicionalno parado vprečne živine, se je mladi rod navduševal zlasti za dolgohega sivca, ki se je z njim vozil »biserni princ«

Pred odrom s pevci je sedel en sam človek, krajevni kapelnik Jean Morel. Pritiskal je na gumbe elektronsko-akustičnega aparata, ki mu je dal v šali ime "simfonični orkester v kovčku". Na tej prireditvi je Morel prvič javno pokazal aparat, ki so ga po njegovi zamisli izdelali strokovnjaki in ki bo, kakor pravi

Glem Bushar, čuvaj v chikaškem živalskem vrtu, bo s kravjim mlekom in dudko vzredil malega kenguruja, ki ga je mati zavrgla. Veterinar pravi, da mladič navzlic nenavadni dojitvi kar dobro napreduje.

Drobne

ZANIMIVOSTI

VARNA SELITEV
Kadar hoče podgana spraviti svoje mladiče na drugo mesto, jih postavi v karavano. Mladčič, ki je prvi za podgano, prime mater za rep, drugi se oprime njega in tako se vključijo v vrsto, da se s potoma noben ne izgubi.

TOVARNA Z ENIM DELAVCEM
V okolici švedskega mesta Gable so zgradili tovarno, ki proizvede letno okoli 70.000 ton sulfatnih kroglic. Tovarna je popolnoma avtomatizirana, tako da en sam delavec pri kontrolni plošči upravlja 70 proizvodnih faz. Strojev je okoli dve stot.

NAGRADA
Na stroške britanske armade je smel popiti vrček piva 18-letni angleški vojak Peter Stalner, ker je med 14-dnevnim dopustom pridobil za triletno prostovoljno službo v vojaški sukni svojega brata in osem prijateljev.

S TURISTIČNIGA PROSPEKTA
Neka italijanska planinska vas je takole povabila turiste v svoj "planinski raj": "Pri nas boste uživali mir in samoto. Po gorski stezi lahko pridejo k nam le osli, zato se boste v romantični pokrajini prav gotovo dobro počutili."

"DOKTOR VESOLJA"
Harvardska univerza namerava letošnjo jesen organizirati vrsto tečajev za doktorat iz "vesoljskih znanosti".

TUDI MOGOČE
V Parizu so se sestali vedeževalci, napovedovalci bodočnosti in drugi sleparji, ki živijo na račun lahkovernih ljudi. Italijanski prerok Mario Pasutti je povedal: "Seveda je mogoče, da se resnični dogodki kdaj ne zvrstijo po naših napovedih."

SATELIT V GOSTILNI
Neki finski list je priporočil svojim bralcem takle cocktail: "Kozarec nalijte do polovice z whiskyjem, potem pa prilijte sode. Odljite polovico, dolijte vodke, spet izlijte polovico, prilijte whiskyja in tako nadaljujte, dokler ne boste jako slišali satelitskih znakov "pip-pip-pip..."

MASČEVANJE
S hudo poškodbo na glavi so pripeljal v bolnišnico mehanika Lingnoma iz Kalifornije. Ko se je oveslil, je povedal, da je popravil nad 200 kg težkega robota. Pritrjeval mu je vijake v trebuhu, pa je iztegnjena železna roka nenadoma zamahnila po mehanikovi glavi.

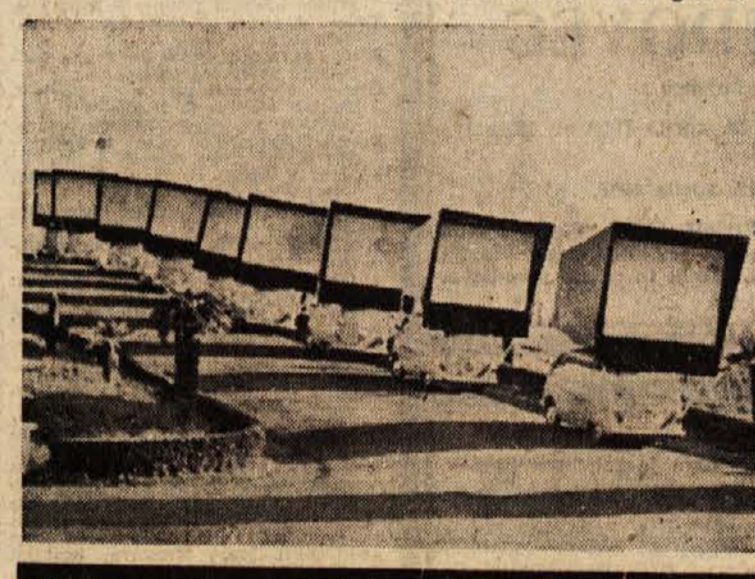
Oselni HELIKOPTER

- Ze v davnih časih so si ljudje prizadevali, da bi uporabili krila, kar naj jim bi zagotovilo popolno svobodo gibanja. Zdaj je pionirska doba letalstva že davno za nami.
- Ljudje, ki potujejo z letali, nimajo višja, da prosto letijo.
- Jasno je: bolj ko se bo letalstvo razvijalo in izpopolnjevalo, bolj bo omejena svoboda potnikov, hkrati pa bodo predpisi o varnosti zračnega prometa čedalje strožji. Čez nekaj let, ko se bodo vključila v promet velika potniška letala z reaktivnimi motorji, bo število letališč sorazmerno manjše, letala pa bodo le še delala velikanske zemljepisne skoke od enega letališča do drugega.

V očeh široke javnosti nastopa zato helikopter kot edina pozitivna reakcija proti tem spremembam prvotnih letalskih konceptov. Helikopter omogoča ljudem dejansko prost polet. S komercialnega stališča pa je težko verjeti, da bodo helikopteri kdaj izpodrinili klasična letala. Zaradi sorazmerno majhne hitrosti (okoli 200 km na uro) je helikopter manj primeren za prelete razdalj, ki so večje od 400 km, na razdaljah do 100 km pa imajo prednost avtomobili.

Navzile temu posvečajo po svetu čedalje večjo skrb izpopolnjevanju majhnih, enosedelnih helikopterjev za športne in vojaške potrebe. Prvi helikopter, ki ga je bilo mogoče pritrčiti pilotu na pleča, so izdelali leta 1945. Hopikopter - tako se je imenoval - je tehtal 45 kg, rotor pa je imel jakost 20 KM. Ta prvi poskus se ni ravno najbolje obnesel, ker se večina pilotov ni mogla v primeru letalske okvare spustiti na tla z bremenom 45 kg na plečih, zato si zdaj prizadevajo za lažje osebne helikoptere.

Helikopterski konstruktorji so v zagati, ker ne vedo, ali naj izpopolnjujejo zelo lahki helikopteri, ki si ga pilot z jermeni pritrli na pleča, ali pa se odločijo za težji aparat, neke vrste zračni

motocikelj, ki bi tehtal 60 do 70 kg. Vse kaže, da je za turistične potrebe primernejši aparat druge vrste. Tako je ameriška družba "Hiller Helicopter" konstruirala "leteči bicikelj", ki ga je mogoče zložiti in razstaviti v desetih minutah. Tehta 115 kg, poganja pa ga majhen bencinski motor, ki ga ima pilot na plečih. Nekaj podatkov o tem aparatu: maksimalna višina 4500 m, hitrost vzpona 250 m v minuti, maksimalna hitrost v manjših višinah 115 km, povprečna hitrost pa 85 km na uro. To zračno vozilo porabi na 100 km okoli 15 litrov goriva.

Norveške atomske ladje

Za Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike bo Norveška kot tretja država gradila ladje na atomski pogon. Zdaj ima ladje ZDA tri podmornice, po lastnih trditvah pa gradijo 16 atomskih ladij. V Sovjetski zvezi so ob koncu lanskega leta splovili prvi atomski ledolomilec in zdaj gradijo trgovske ladje na atomski pogon. V začetno graditev atomskih ladij so Norvežani v šali nekaj nad pol milijona dolarjev. Veliko teh stroškov so prevzele ladijske družbe, ki nečesto zaostajajo za napredkom ladijedelnstva po svetu. - Graditev prve atomske ladje pripravljajo baje tudi Francozi.

Veliki zobje morskega psa

Znanstveniki s sovjetske opanografske ladje "Vitez" so odkrili na svoji poti od Vladivostoka do Nove Zelandije serijo morskega očena zobe velikih morskih psov, v katerih žrebu bi imelo prostora deset ljudi. Med drugimi najdbami omenjajo predvsem svetilkačo se ribo z "anteno" na hrbtu.

V Italiji se je razmahnila kampanja za občinske volitve, ki bodo maja. Stranke so se omislile najrazličnejša propagandna sredstva, ki naj bi pripravila volitve, da bi oddali glasove za njihove kandidate. Na sliki: serija majhnih avtomobilov s pokritimi filmskimi platni na strehah. Na predvolitvah zborovanjih bodo vrtili dokumentarne filme o dejavnostih, dosežkih in programu posameznih strank

ED LASSIE

CRNEC

37 iz Harlema

KRIMINALNI ROMAN

9. POGlavJE

Samokresov nisem maral, ker sem med vojno spoznal, da je puška mnogo boljša. Vendar... Tako brez orožja sem se počutil, kakor da sem gol. Če bo Kay v nevarnosti, bi moral ustreliti... Bom pa zdrobil šipo in okno od znotraj odprl, sem se odločil.

Počasi sem lezel po požarni lestvi. Čeprav sem imel na nogah tople nogavice, so bili železni klini kot ledeni. Ko sem prišel do četrtega nadstropja, se je nekje oglašil pes. Stisnil sem se k zidu in tam ždel nekaj trenutkov. Na srečo je pes utihnil, le kdaj pa kdaj je še zarenčal.

Navsezadnje sem le prilezel do tretjega nadstropja in iztegnil vrat. S požarne lestve nisem mogel videti v Stevovo stanovanje. Najti bo treba primernejše mesto, sem brž spoznal. Oči so se mi že dobro navadile na temo, zato sem še kar videl okoli sebe. Polskati bo treba nekaj, na kar se bom oprl z nogo. Našel sem del klimatične naprave pod oknom Stevevega stanovanja. Otiral sem ga s palcem, nato pa sem se oprl z vso nogo. Držalo me je. Potem sem se oprl z zunanega okenskega okvira,

stal z eno nogo na klimatični napravi, z drugo pa na požarni lestvi in pogledal v stanovanje.

Brž sem spoznal, da okno ni bilo povsem zaprto. Po potrebi bi šipo naglo odrinil in skočil v Stevovo stanovanje. Nisem mogel videti ne Steva ne Kay, slišal pa sem njune glasove. Bila sta v kuhinji. Steve ji je ponujal pijačo, ona pa je odklonila.

Stanovanje je bilo zares lepo opremljeno, polno umetnin iz devetnajstega stoletja, slik, majhnih okraskov in vsega mogočega.

Kay in Steve sta prišla iz kuhinje. Zdrznil sem se in skoraj izgubil ravnotežje. Steve je imel na sebi rdečo domačo haljo, pa kadil je. Kay je sedla v nekaj naslanjač. Zadrževal sem, ko sem opazil, kako skuša postaviti žepni oddajnik. Steve je ni videl, čeprav je delala preveč očitno. Nemara res misli na kaj posebnega, sem ugotavljal. Kay se je premaknila, kakor da si popravlja krilo: malega aparata ni bilo več videti.

V levo nogo me je prijel krč. Če me bo držal, ne bom mogel ostati tu, sem bil prepričan. Že tako je bilo zelo naporno. Krč je minil. S ceste sem slišal tri avtomobilske znake, kar je pomenilo, da je vse v redu. Steve se je zvrnil.

"Že spet ta nepridiprav," je rekel. "Ta zlodeji trobi vsako jutro ob osmih. Kaže, da bo poslej trobil tudi zvečer. Škoda, da ni nikjer stražnika, ki bi ga opomnil ali mu odmeril globo. Če bi gledalo moje okno na cesto, bi mu že posvetil." Obrnil se je h Kay. "Torej, o kakšnem lepem zaslužku ste prej pripovedovali?"

"Glej no glej," je ravnodušno začela Kay, "nestrpni postajate. Ko sem vam telefonirala, sem imela vtis, da vas to prav nič ne zanima."

"Eh, kaj bi! Končujem drugi scenarij za našo oddajo. Kadar dobim navdih, nimam rad, da me kdo moti. Za kaj gre?"

Nasmehnila se je: "Mnogo sem razmišljala

o uboju Tatha, mislim Thomasa..."

Steve je otreseel cigaro v pepelnik: "Ne vem, kaj bi še lahko storili zdaj, ko je mrtev. Njegov primer nas ne zanima več, saj ga poslej nihče ne more prijeti. Pa tudi morilca ne!"

"Kdo ve? Morda se nam bo kaj posvetilo. Sicer pa ste vi eden izmed redkih, ki jim je bila znana ta skrivnost, razen B. H. in mene seveda."

Steve ni niti trenil: "Ne pozabite svojega črnega detektiva! Kaj je bilo z njim?"

"Ne vem, mislim pa, da zadeva s Thomasom za nas le ni popolnoma izgubljena. Čeprav policija sumi Tussysja, se vprašujem, čemu naj bi ga on ubil?"

Steve se je namrdnil: "Draga Kay, če ste prišli sem, da bi se igrali detektive... Kdo ve, zakaj je Moore to storil? Morda je Thomas opazil, da ga zamorec zasleduje, mogoče sta se stela. V takem primeru so ljudje sposobni storiti marsikaj."

"Kaj pa se lahko zgodi, če bi prišla resnica na dan?"

"Nocoj ste nekam skrivnostni. Kaj bi pravzaprav radi?"

"Ta zgodba o prepiru se mi ne zdi verjetna, Steve, preprosto zato ne, ker Tussy ni zasledoval Thomasa štirindvajset ur dnevno, marveč je takrat, kadar je ta hodil na delo in se vračal. Thomas ga ni rpolgel opaziti."

"Kay, ali imate kaj novic o tem svojem Othellu?"

"Ne, mislim pa, da v vsakomer izmed nas dremlje detektiv. Prav zato sem nocoj razmišljala o tem primeru. Po mojem mnenju Tussy ni morilec. Prav tako tudi ni B. H. Čemu naj bi ta ubil Thomasa? Razen tega pa je bil tisto noč, ko se je zgodil zločin, daleč iz New Yorka. Navsezadnje sem prepričana, da jaz tega nisem storila."

Porogljivo jo je gledal: "To se pravi, da preostanem le še jaz, kaj?"

Zasmejala se je: "Smešno se sliši, da človek zagreši zločin še istega dne, ko ga posvetijo v skrivnost oddaje."

Tudi Steve se je zasmejala. "Draga Kay," je rekel, "če ste si tole izmislili kot opravičilo, vam moram reči, da niste imeli posebno srečne roke. Če bi radi, da bi vas poljubil, sem vam na razpolago, zgodbi pa mi nikar ne pripovedujte. Če ste ljubosumni kot nekoč..."

"Zdi se, da je tudi B. H. mojega mnenja."

"Neumnosti" jo je robato prekinil. "Popolnoma sva govorila. Če bi tako mislil, bi mi gotovo kaj rekel. Ne, ne, Kay, vaš izgovor je povsem zenski, zato ni kaj posebno pameten. Vaše samoljubje je prizadeto, ker sem oni dan tako ravnal. Ozdravite ga s kušate z bedastimi obtožbami. Čemu naj bi jaz ubil Tatha? Prav po njegovi zaslugi se mi je ponudila priložnost da bi se povzpел visoko po televizijskih stopnicah."

"To je res, Steve. Spominjam se, da ste prišli na nogi, skušal sem prenesti težo telesa na drugo. Naprava za klimatizacijo je zaskripala. Srh me je spreletel, vendar je bil Steve preveč zavzel, da bi me slišal."

"Dobri dovtipi so mi všeč," je nadaljeval, "vendar pa zavračam tako trapazne obtožbe. To se pravi z nožem v hrbet. Opozarjam vas: če boste to spletko širili med ljudmi, s katerimi se družim, bom moral povedati resnico."